

Lietuvos gyvybės sektoriaus (*life-science*) tyrimo pristatymas.

2024 m. lapkritis

Tyrimo tikslas

Išsiaiškinti Lietuvos gyvybės mokslų srityje veikiančių įmonių skaičių, jų inovacines ir MTEP veiklas, planuojamas investicijas į MTEPI, eksporto planus bei turimą potencialą, kad būtų geriau suprasta esama situacija ekosistemoje ir atliepiami jos poreikiai.

Tyrimo metodai

Statistinė rodiklių analizė iš Valstybės duomenų agentūros duomenų bazės.
Telefoninė apklausa ir internetinė apklausa.

Tikslinė grupė ir imties dydis

112 Gyvybės mokslų srities įmonių atstovų apklausoje.
278 ekspertiniu būdu atrinktos įmonės, veikiančios gyvybės mokslų srityje.

Paiškinimas

Ataskaitos grafikuose pateikiamas bendrasis duomenų pasiskirstymas gali skirtis +/- 1%, lyginant su Excel duomenimis dėl apvalinimo.

Pagrindiniai rodikliai

- Veikiančių įmonių skaičius
- Dirbančių asmenų skaičius
- Apyvarta
- Pridėtinė vertė
- LT kilmės prekių eksportas
- Darbuotojai, dalyvaujantys MTEP
- Išlaidos MTEP
- Įmonės, diegusios inovacijas
- Inovacijas diegusios įmonės, kurios naudojosi mokesčių lengvatomis

Rodiklių duomenų šaltinis

- Valstybės duomenų agentūra (pagal pateiktą duomenų užklausą – ekspertiniu būdu sudarytą įmonių kodų ir rodiklių sąrašą).

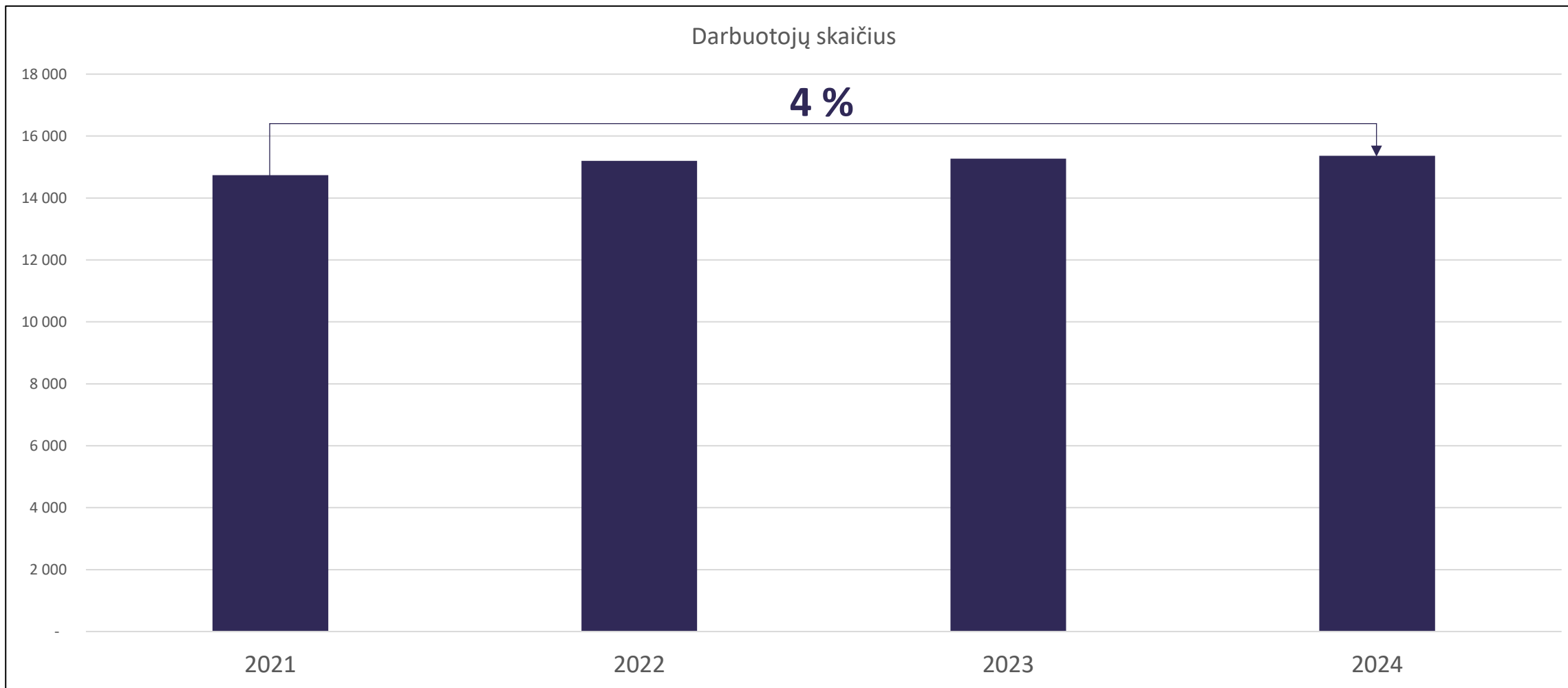

Lietuvos gyvybės mokslų sektoriaus dydis

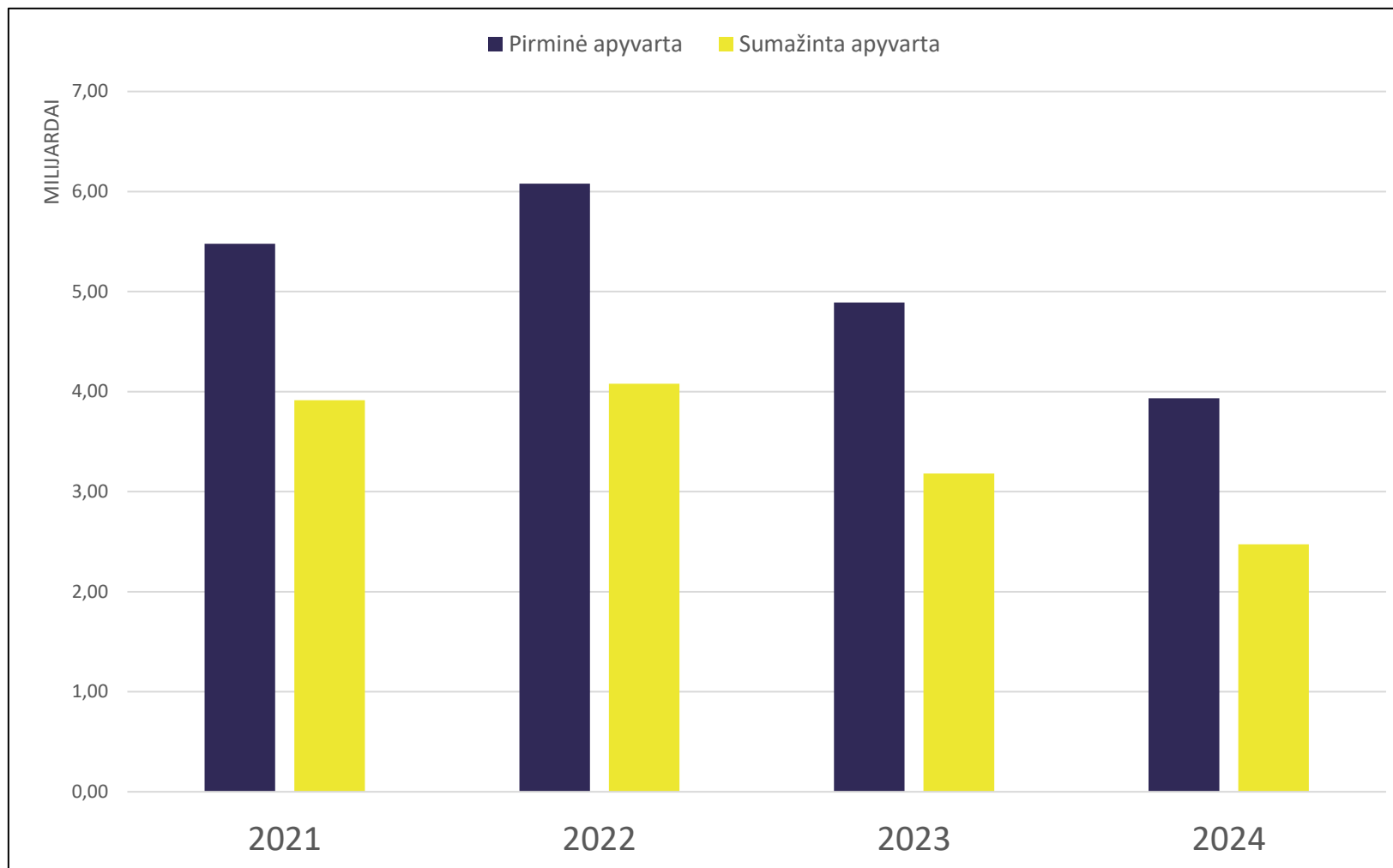

Nuo 2021 metų darbuotojų skaičius gyvybės mokslų srityje paaugo 4 %

Sektoriaus apyvarta 2023 m. siekė 4,89 mlrd. EUR

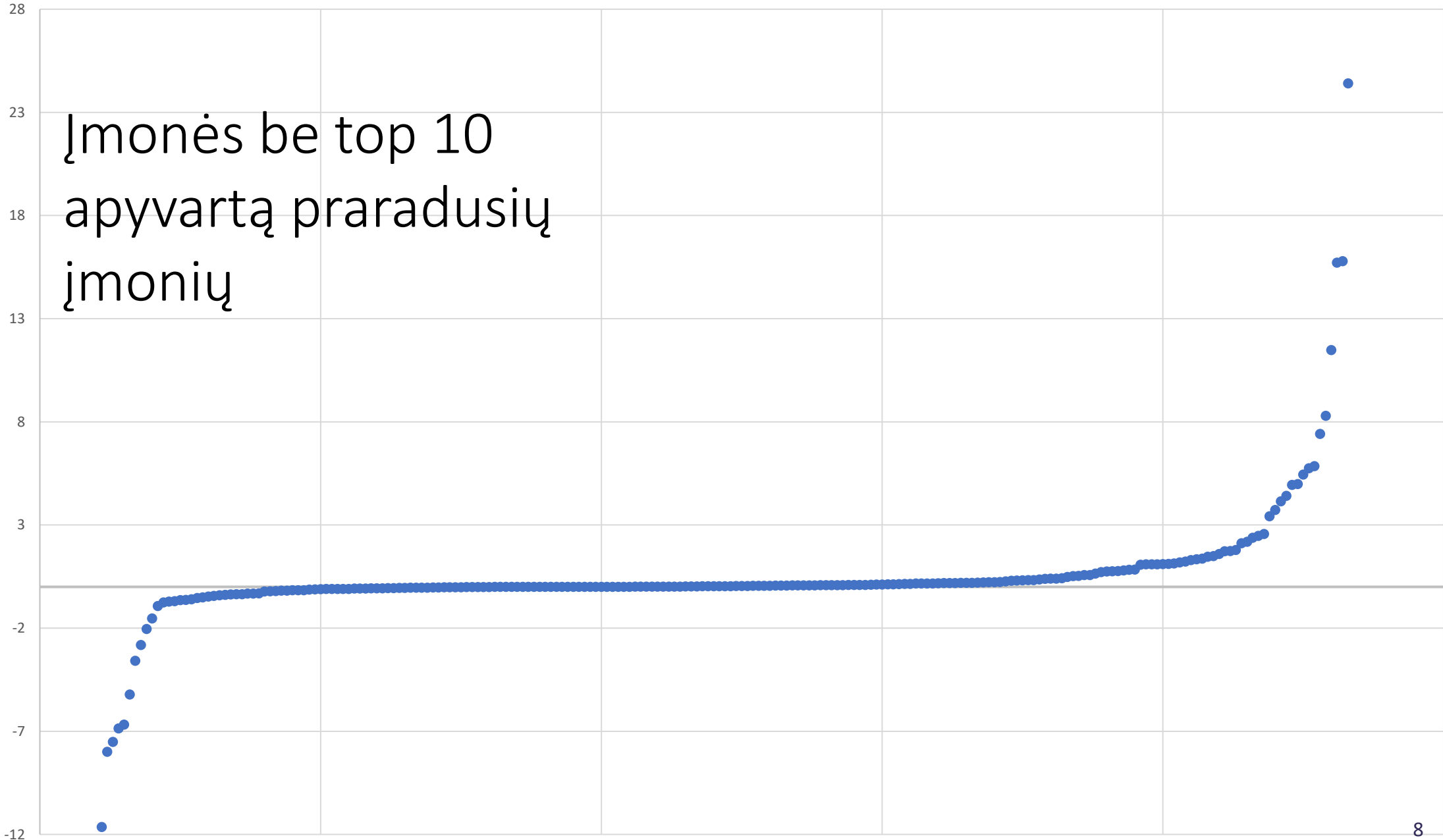

- Didelės įmonės vykdo skirtingas veiklas ir ne visos jų atitinka gyvybės mokslų srities specifiką.
- Įvertinome, kokia dalimi pieno produktų įmonės vykdo inovacinę, gyvybės mokslų srities veiklą.
- Nustatėme, kad sektoriaus mastu apyvartos dinamika nesikeičia, tik sumažėja absoliutus apyvartos kiekis.
- Ateityje reikėtų giliau analizuoti gyvybės mokslų veiklų diferencijavimą didelėse įmonėse.

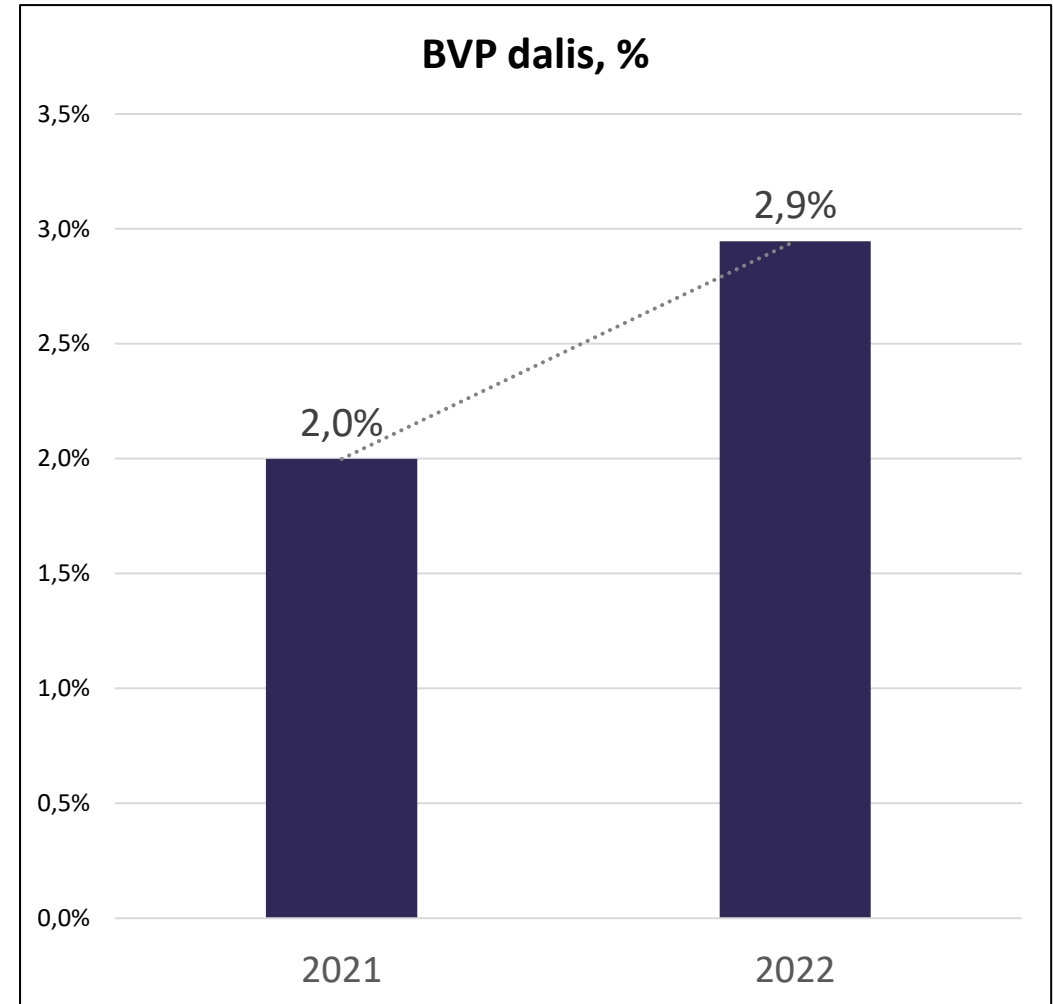
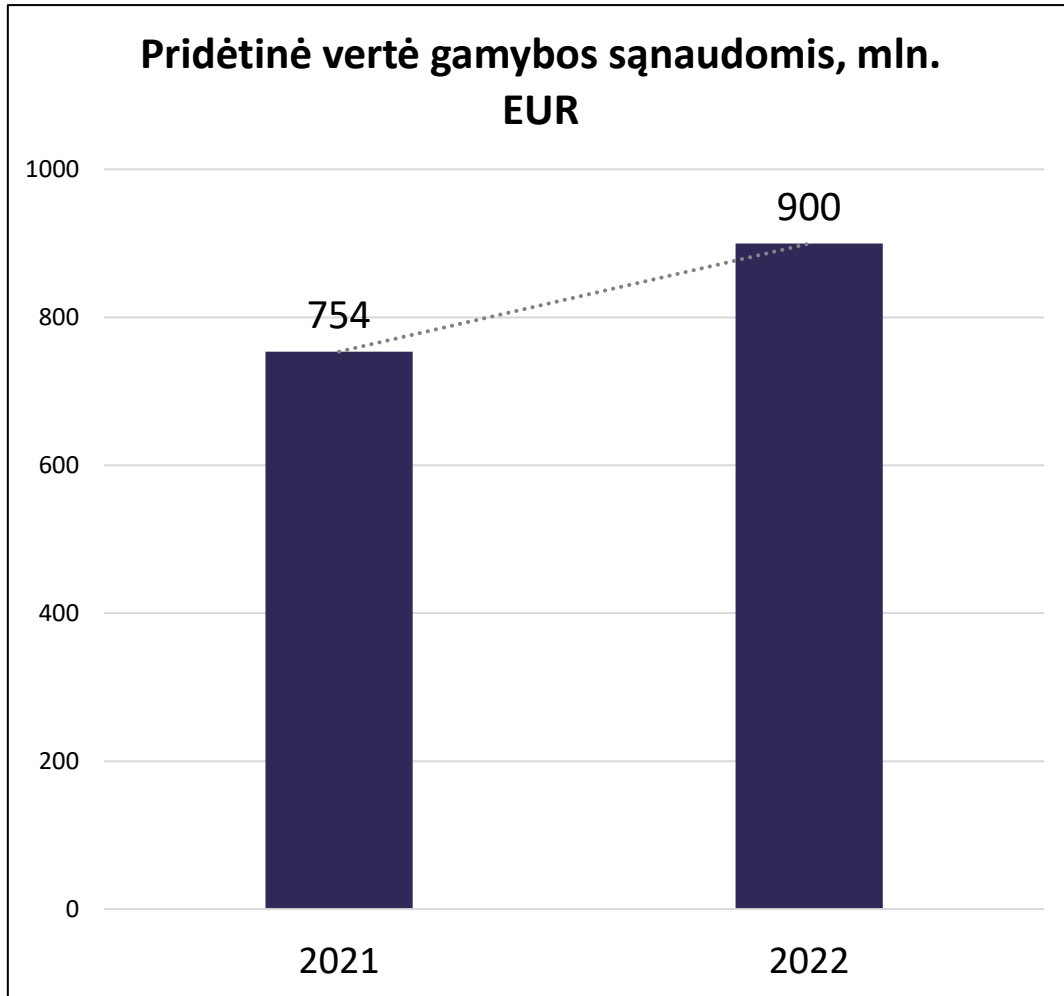
Milijonai

Įmonės be top 10
apyvartą praradusių
įmonių

Sektoriaus sukurta pridėtinė vertė siekė 900 mln. EUR (per metus paaugo 19%)

Lietuvos gyvybės mokslų sektoriaus prekių eksportas

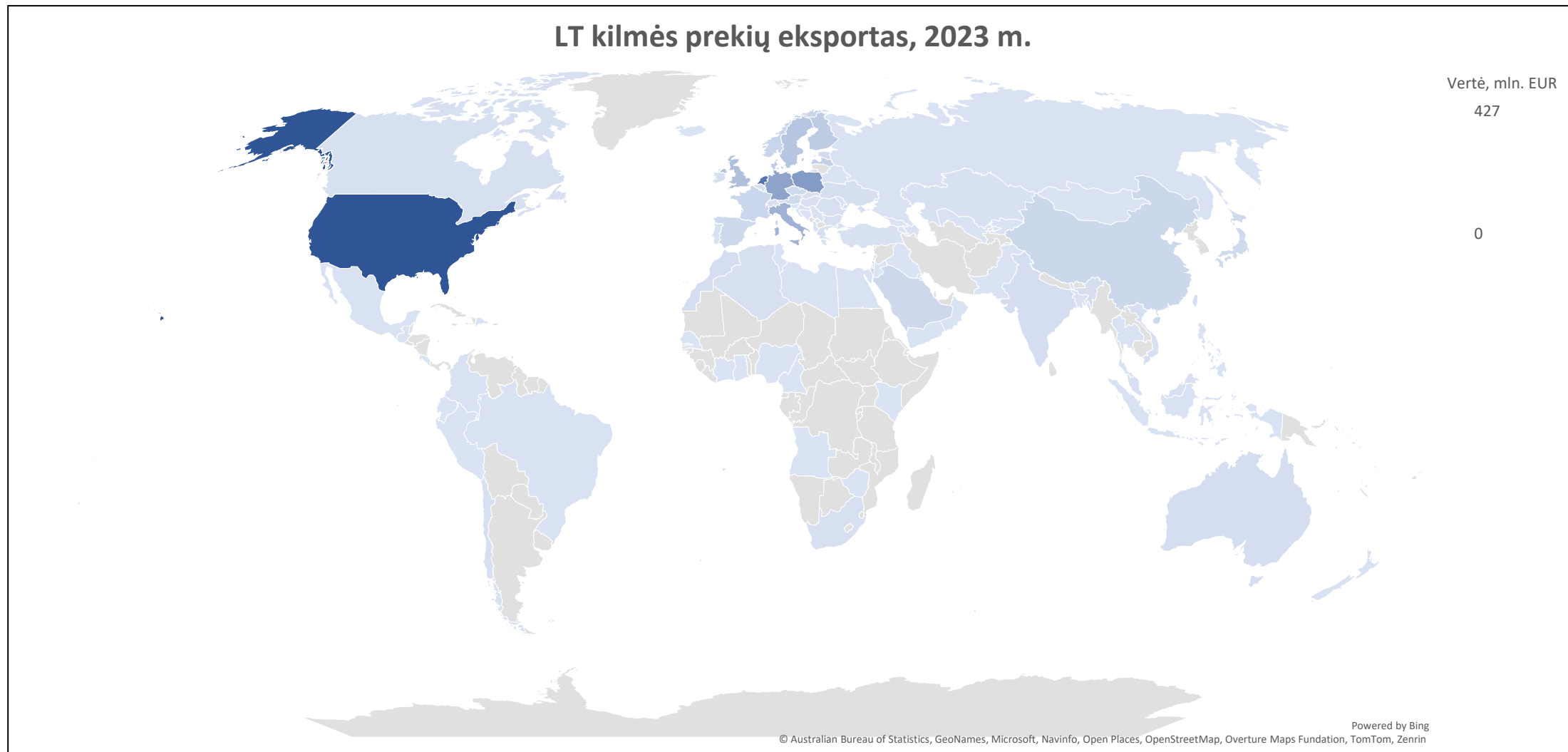
Sektorius eksportavo Lietuvoje pagamintų prekių už 2,4 mlrd. EUR

**Per 2023 m. LT kilmės
prekių eksportas
susitraukė 18%**

Sektoriaus LT kilmės prekių eksporto geografija

JAV ir Europa yra pagrindinės tikslinės eksporto rinkos

TOP10

Šalies pavadinimas	Vertė, mln. EUR	Dalis, %
JAV	427	18%
Nyderlandai	330	14%
Lenkija	215	9%
Vokietija	192	8%
Italija	146	6%
Jungtinė Karalystė	106	4%
Švedija	91	4%
Suomija	72	3%
Singapūras	66	3%
Danija	62	3%
Kitos	706	29%

- Gyvybės mokslų sektoriaus kelrodyje nurodytos didžiausios eksporto rinkos 2020 m.:
 - Jungtinės Amerikos Valstijos (28 proc.), Vokietija (23 proc.), Lenkija (5,7 proc.).
 - Apie 48 proc. (522 mln. Eur) lietuviškos kilmės gyvybės mokslų sektoriaus prekių eksporto teko ES šalims.

Lietuvos gyvybės mokslų sektorius MTEP

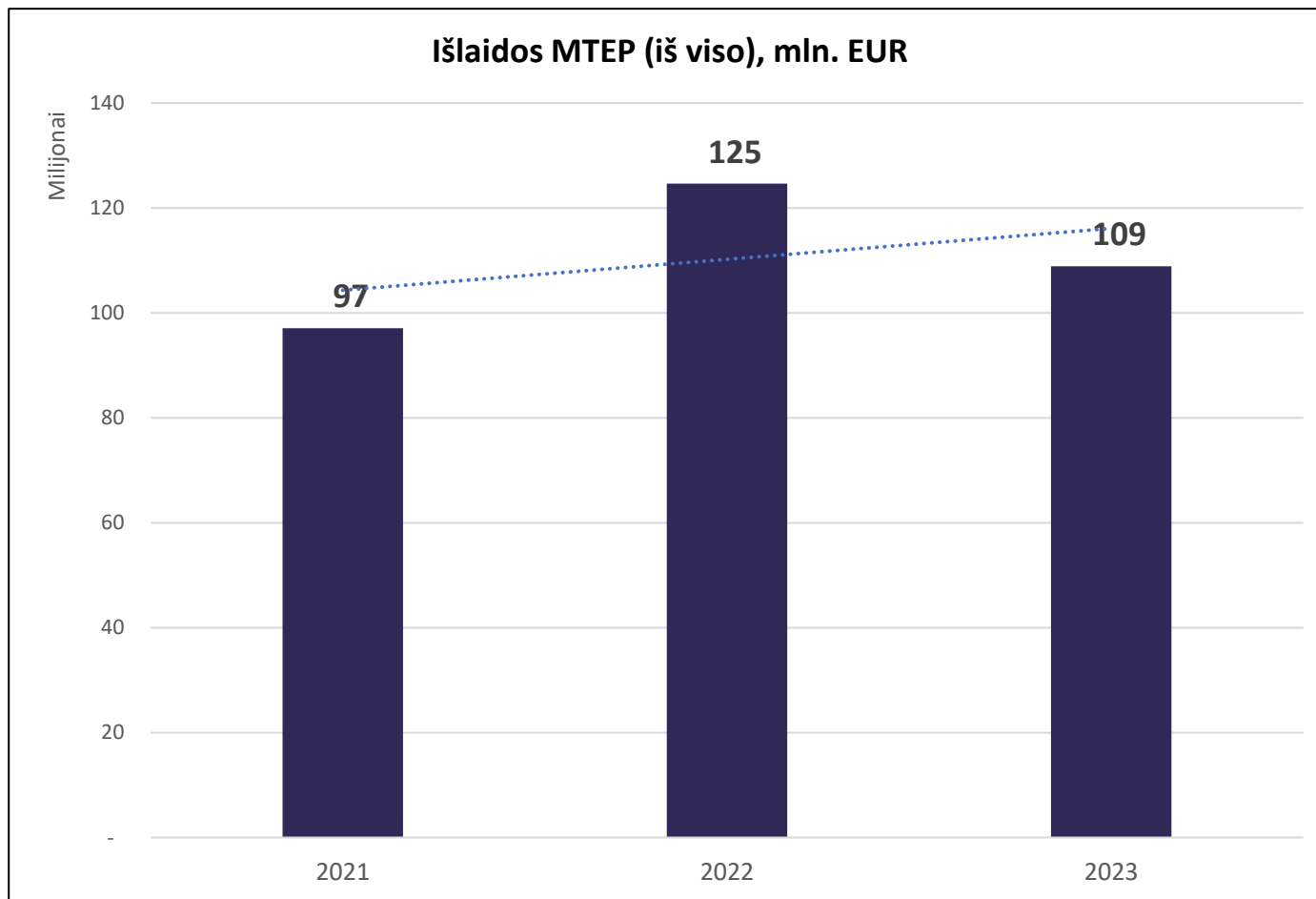

Sektoriaus MTEP išlaidos 2023 m. siekė 109 mln. EUR

**2022 – 2023 m.
laikotarpiu MTEP
išlaidos sumažėjo 13 %.**

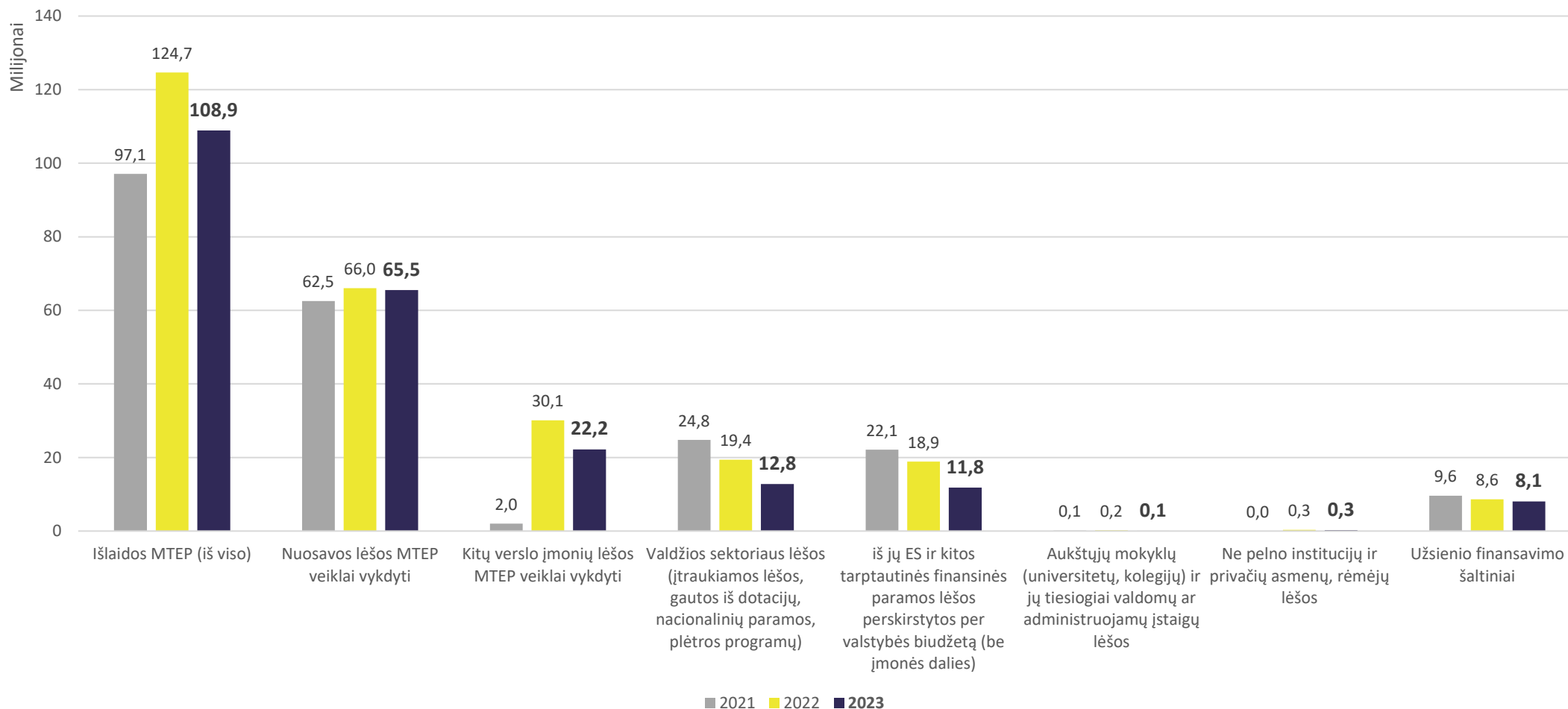
**2021 – 2023 m.
laikotarpiu MTEP
išlaidos paaugo 12 %.**

Pagrindinis MTEP išlaidų finansavimo šaltinis – nuosavos lėšos (65,5 mln. EUR, 60%) ir kitų verslo įmonių lėšos (22,2 mln. EUR, 30 %)

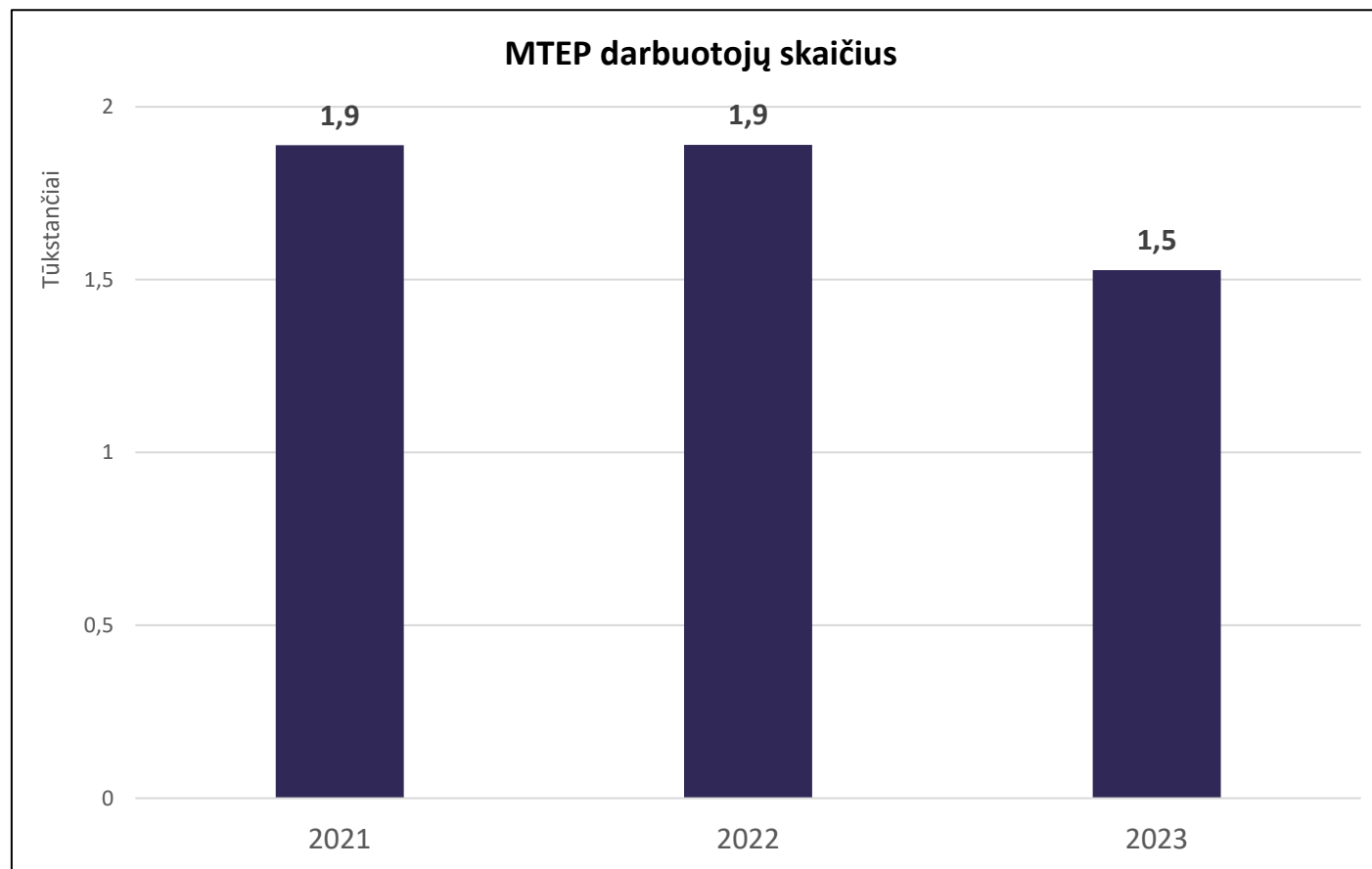
Išlaidos MTEP pagal lėšų finansavimo šaltinį, mln. EUR

Sektoriuje truputį daugiau nei 1,5 tūkst. MTEP darbuotojų

**2023 m. MTEP
darbuotojų skaičius
krito 19 %**

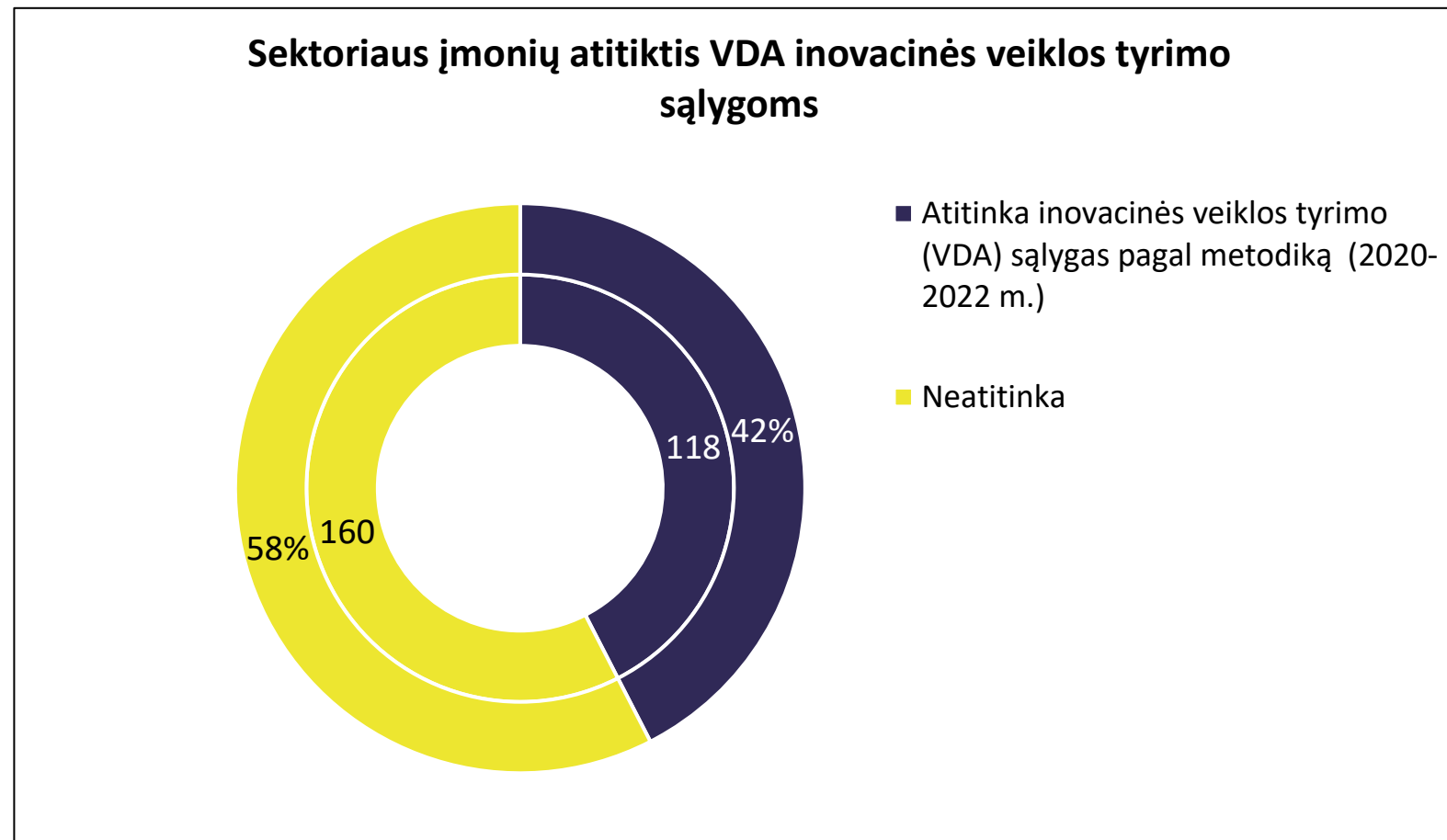
Inovacinė veikla

Iš 278 sektorių sudarančių įmonių, beveik pusė (42%) atitinka inovacinės veiklos (VDA) tyrimo sąlygas

VDA inovacinės veiklos tyrimo (2020-2022 m.) dalyvavo 88 (32%) sektoriaus įmonės

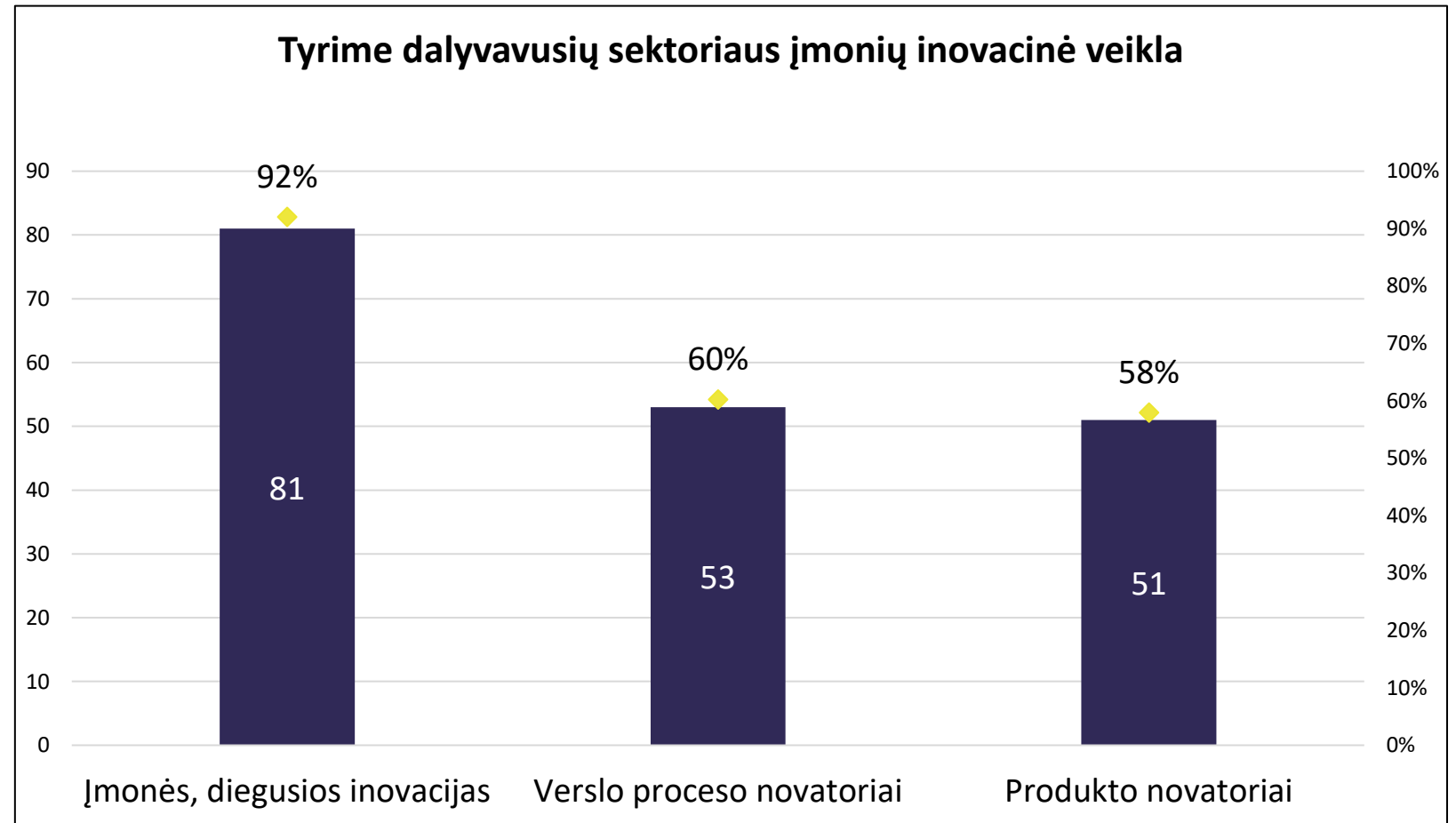

VDA inovacinės veiklos tyrime (2020-2022 m.) dalyvavo 88 (32%) sektoriaus įmonės

**Beveik visos (92%)
tyrime dalyvavusios
įmonės diegė
inovacijas.**

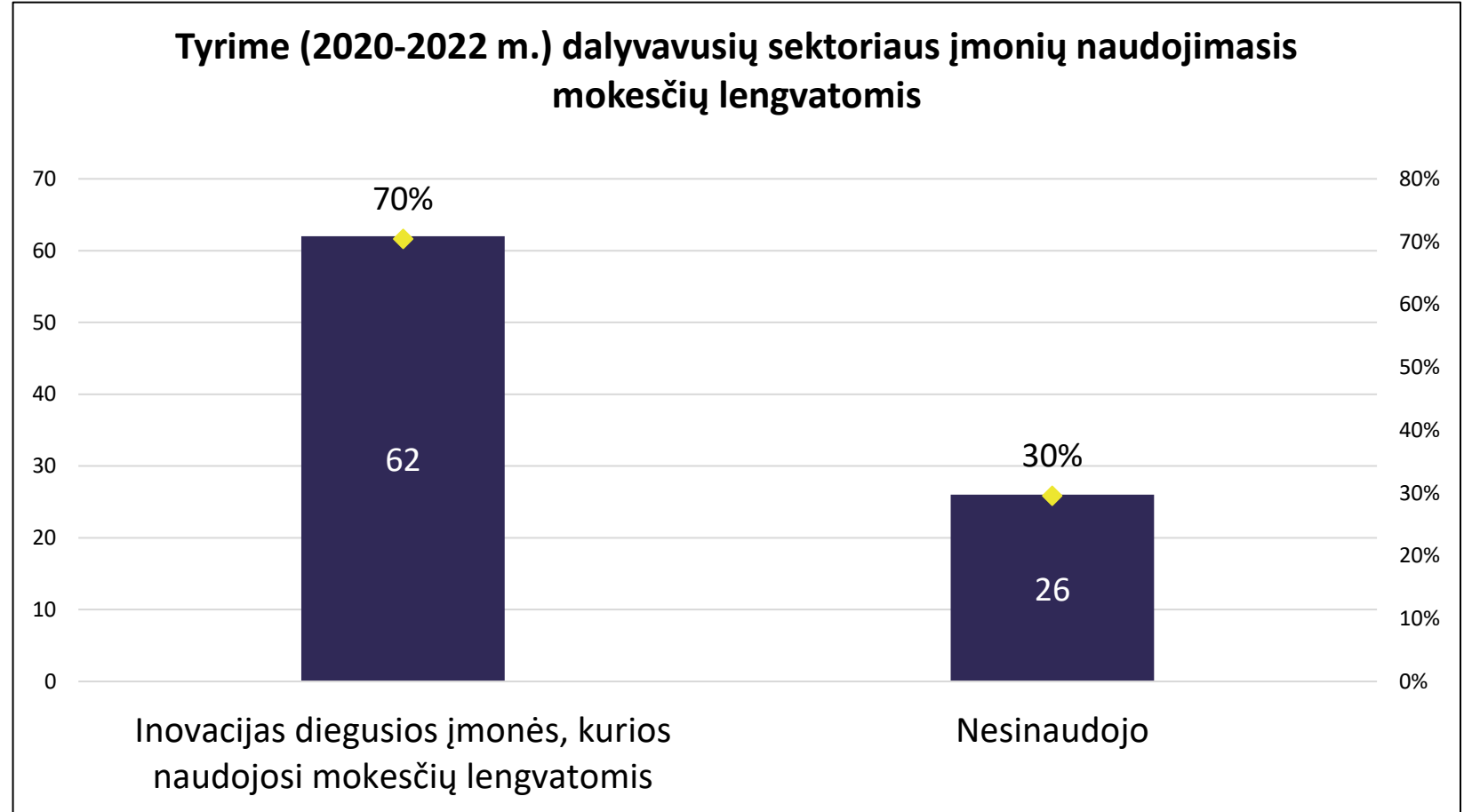
**Įmonėse apylygiai
diegiamos verslo ir
produkto inovacijos.**

Iš 88 tyrime dalyvavusių įmonių, 70% - naudojosi mokesčių lengvatomis

2/3 inovacinę veiklą vykdžiusių įmonių naudojosi mokesčių lengvatomis.

Lietuvos verslo konkurencingumo
partneris globaliame pasaulyje

Tyrimo rezultatai

Apklaustų įmonių charakteristikos

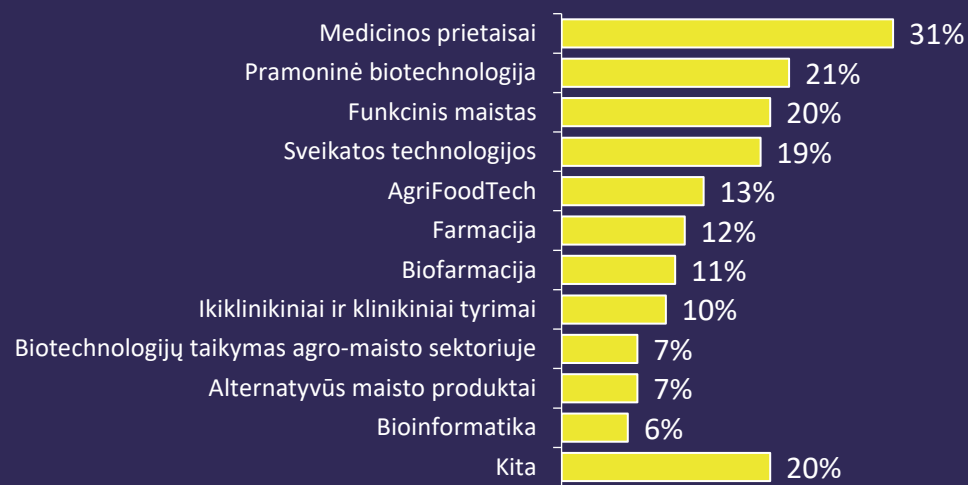
Tyrime dalyvavusių įmonių statistika

Visi respondentai, n=112

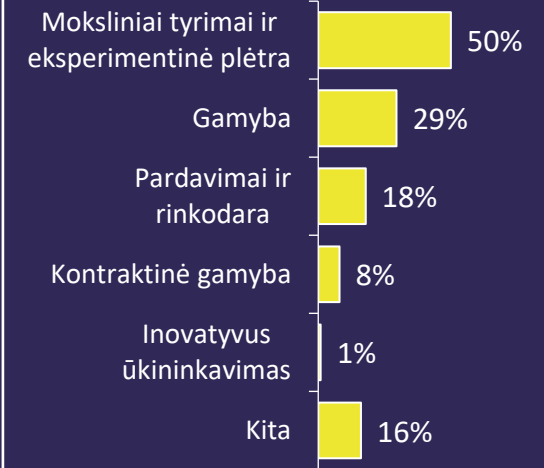
RESPONDENTO PAREIGOS

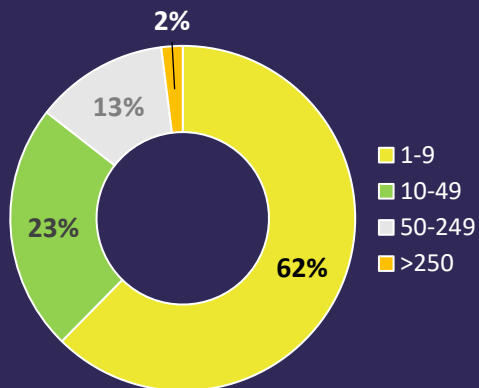
VEIKLOS SRITIS

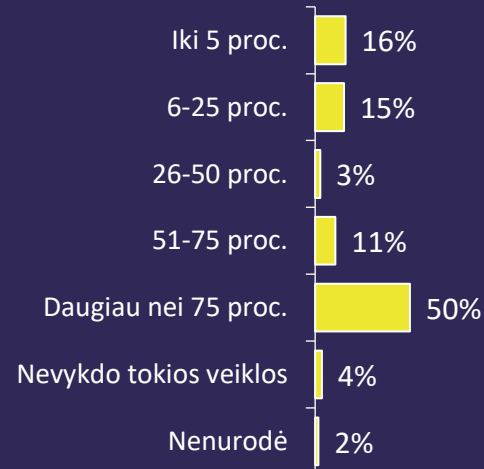
PAGRINDINĖ ĮMONĖS VEIKLA

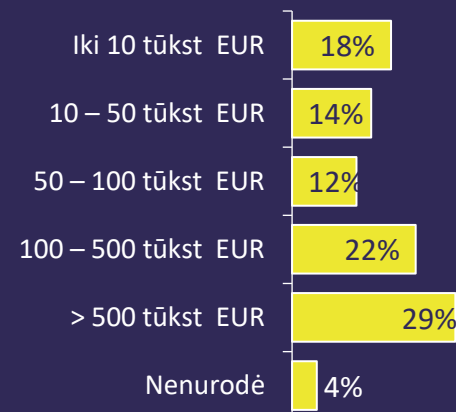
DARBUOTOJŲ SKAIČIUS

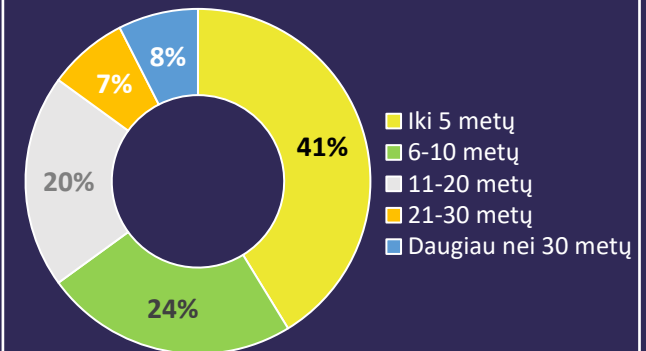
MTEP DALIS ĮMONĖJE

VEIKLOS APYVARTA 2023 M.

ĮMONĖS AMŽIUS

Tyrimo rezultatai

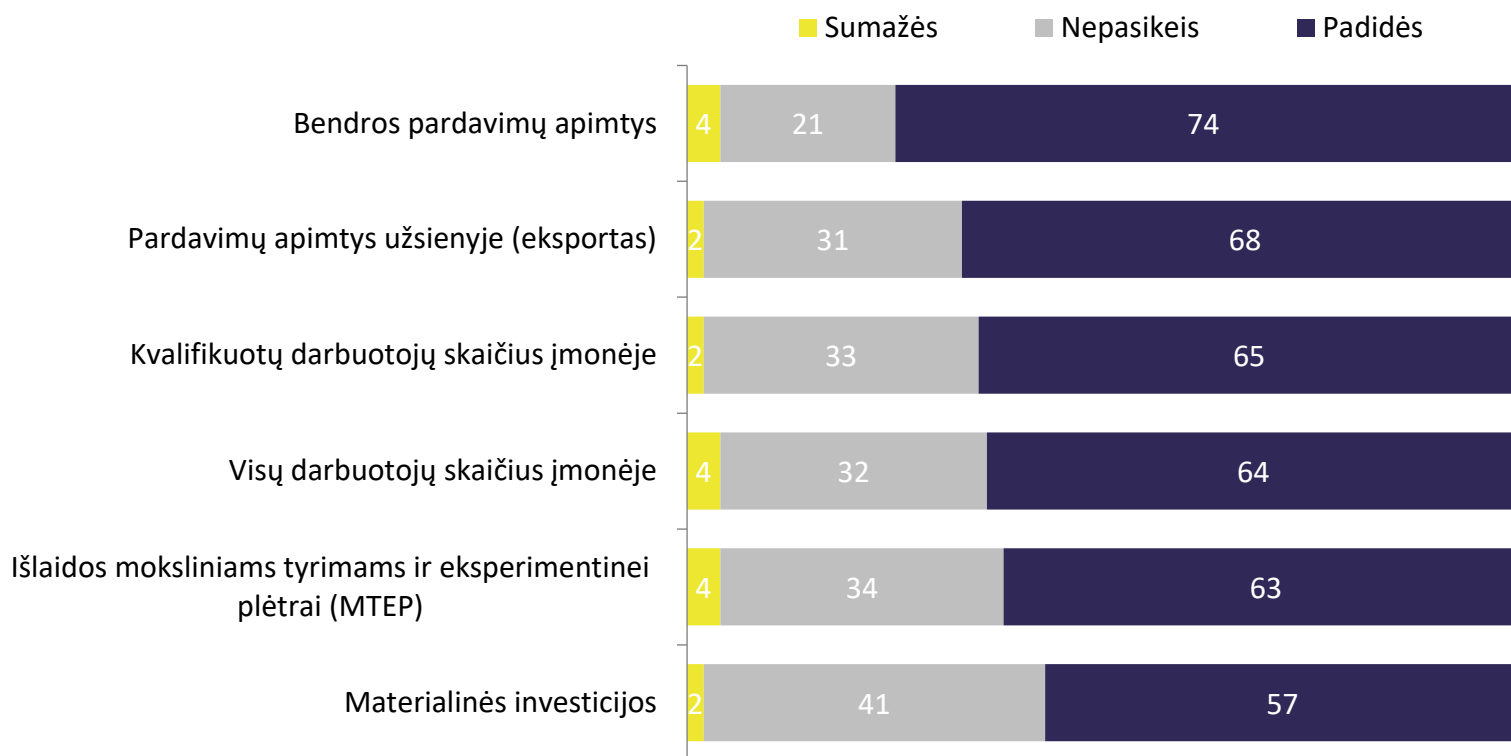
Verslo plėtros tendencijų vertinimas

Iki 2025 m. numatoma pozityvi tendencija, bet mažuma vadovų įžvelgia rizikų ir galimus sumažėjimus

Veiklos rodikliai trumpuoju laikotarpiu iki 2025 m.

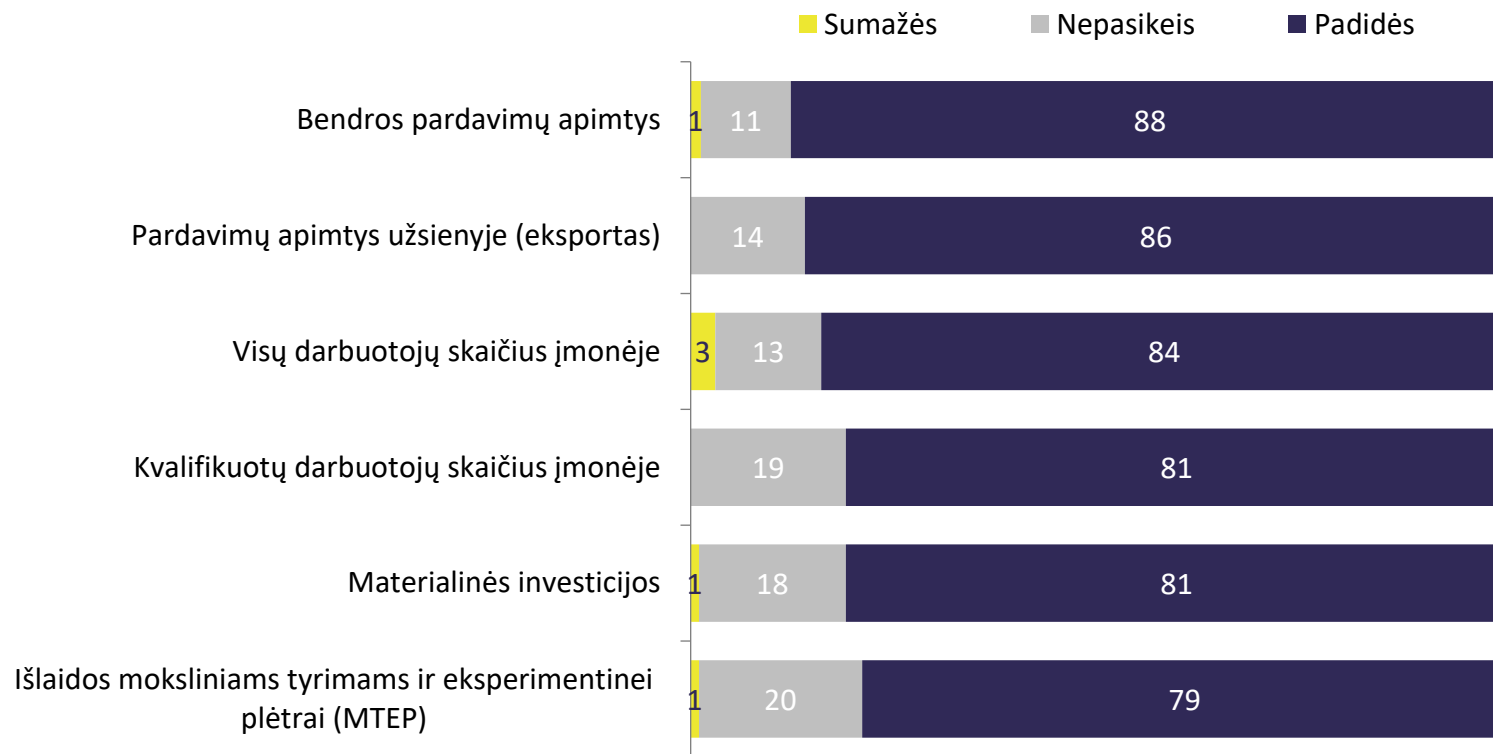
Pozityviausiai – vertinamas įmonių prognozės pardavimų apimtims

Pesimistiškiausiai – išlaidoms materialinėms investicijoms ir darbuotojų skaičiui.

K4_1A. Pradžiai pagalvokite apie pasikeitimus trumpuoju laikotarpiu iki 2025 m. Aš skaitysiu jums įmonės veiklos rodiklius, o jūs pasakykite ar planuojamas yra jų padidėjimas ar sumažėjimas iki 2025 m., o gal planuojate išlaikyti rodiklius tokiame pačiame lygyje?

Iki 2030 m. kritinių rizikų įmonės veiklai nenumatoma, tik truputį nerimo dėl darbuotojų skaičiaus

- Bendrai ilgalaikis vertinimas išskirtinai pozityvus. Mažiausiai pozityvumo numatoma MTEP išlaidose
- Pesimizmas ilgalaikėje perspektyvoje juntamas tik darbuotojų skaičiuje, bet ir ši reikšmė nėra statistiškai reikšminga

K4_2A. Dabar pagalvokite apie pasikeitimus ilguoju laikotarpiu iki 2030 m. Aš skaitysiu jums įmonės veiklos rodiklius, o jūs pasakykite ar planuojamas yra jų padidėjimas ar sumažėjimas iki 2030 m., o gal planuojate išlaikyti rodiklius tokiame pačiame lygyje?

Imtis: visi respondentai, N=112

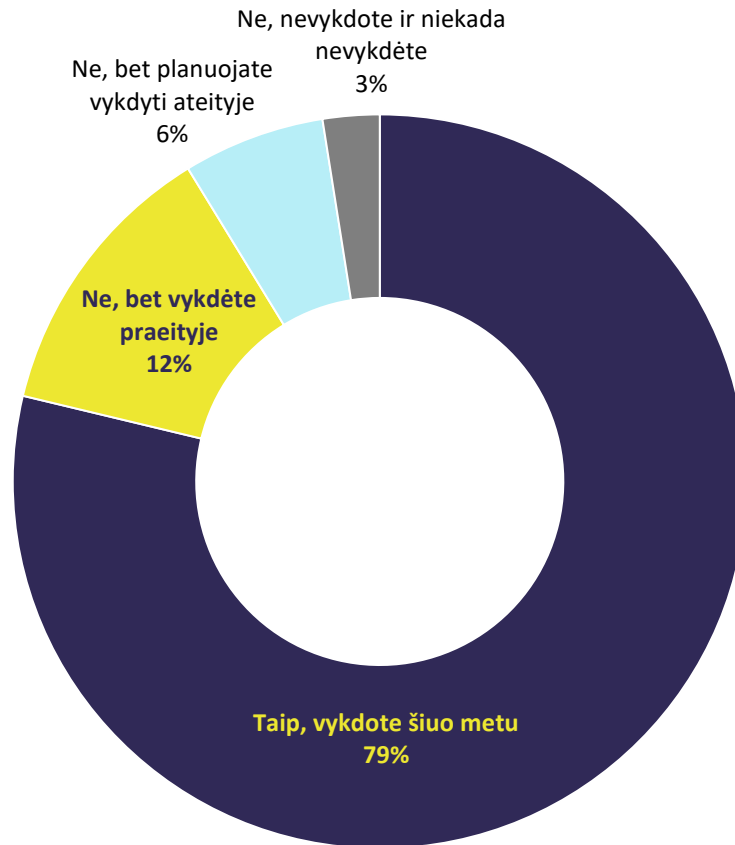

Tyrimo rezultatai

Inovacinių veiklų vertinimas

Dauguma įmonių vykdo inovacinę veiklą

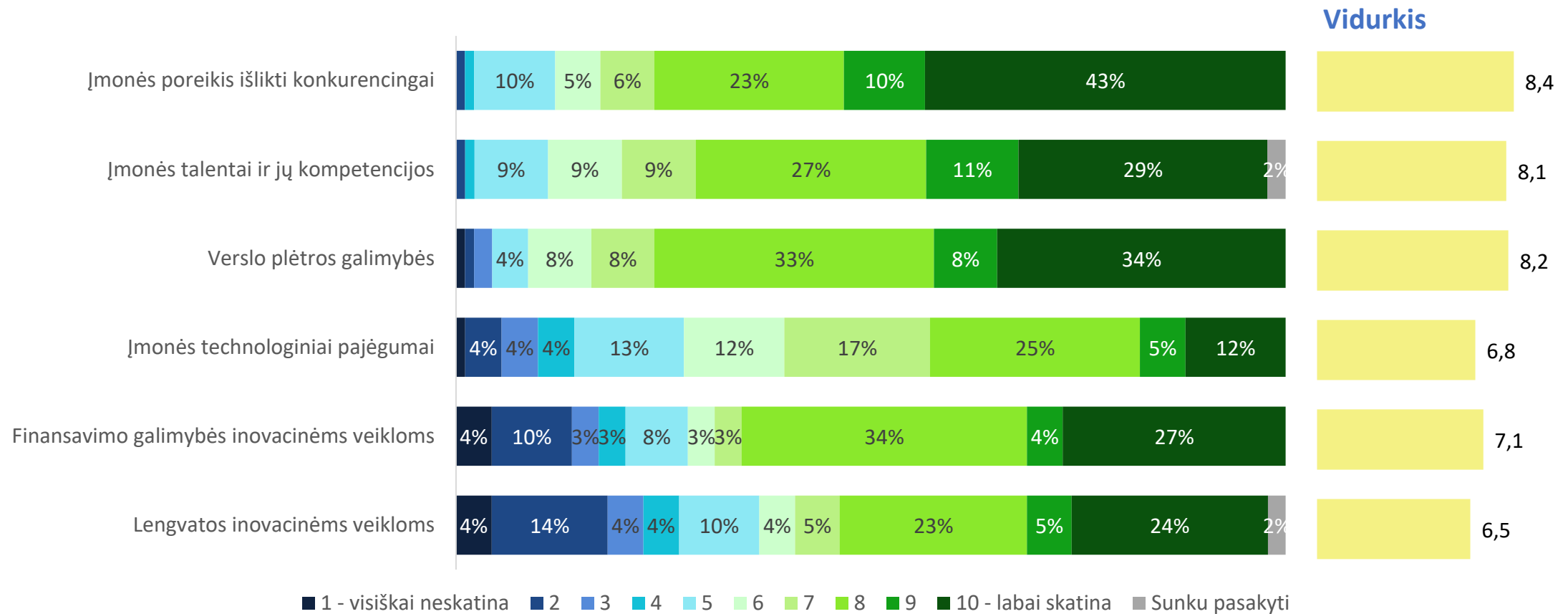
Tik 3 % įmonių nevykdė ir neplanuoja vykdyti inovacinių veiklų

K5. Ar šiuo metu vykdate inovacines veiklas jūsų įmonėje?

Imtis: visi respondentai, N=112

Vidiniai veiksniai labiausiai skatina vykdyti inovacines veiklas

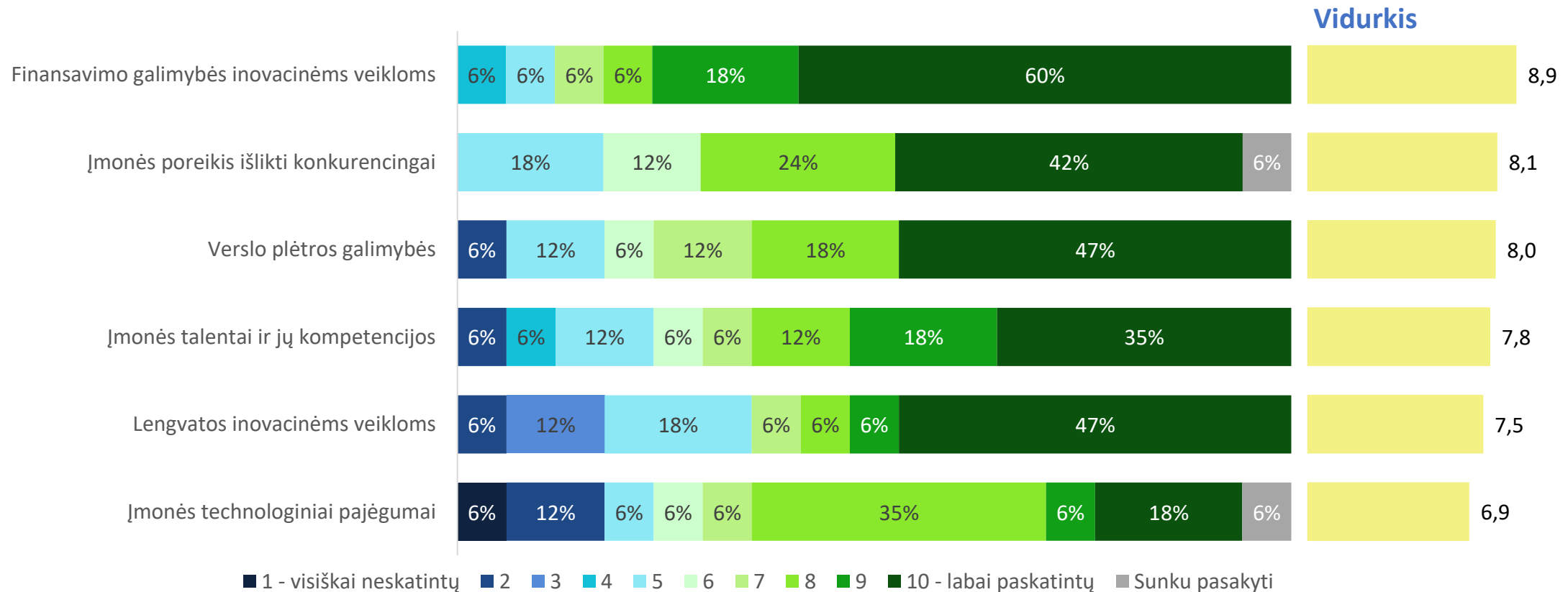

K6_1. Kas skatina Jūsų įmonę vykdyti inovacines veiklas? Savo atsakymą pateikite 10 balų skalėje, kur 1 yra visiškai neskatina, o 10 – labai skatina.

Imtis: įmonės, kurios vykdo inovacines veiklas, N=93

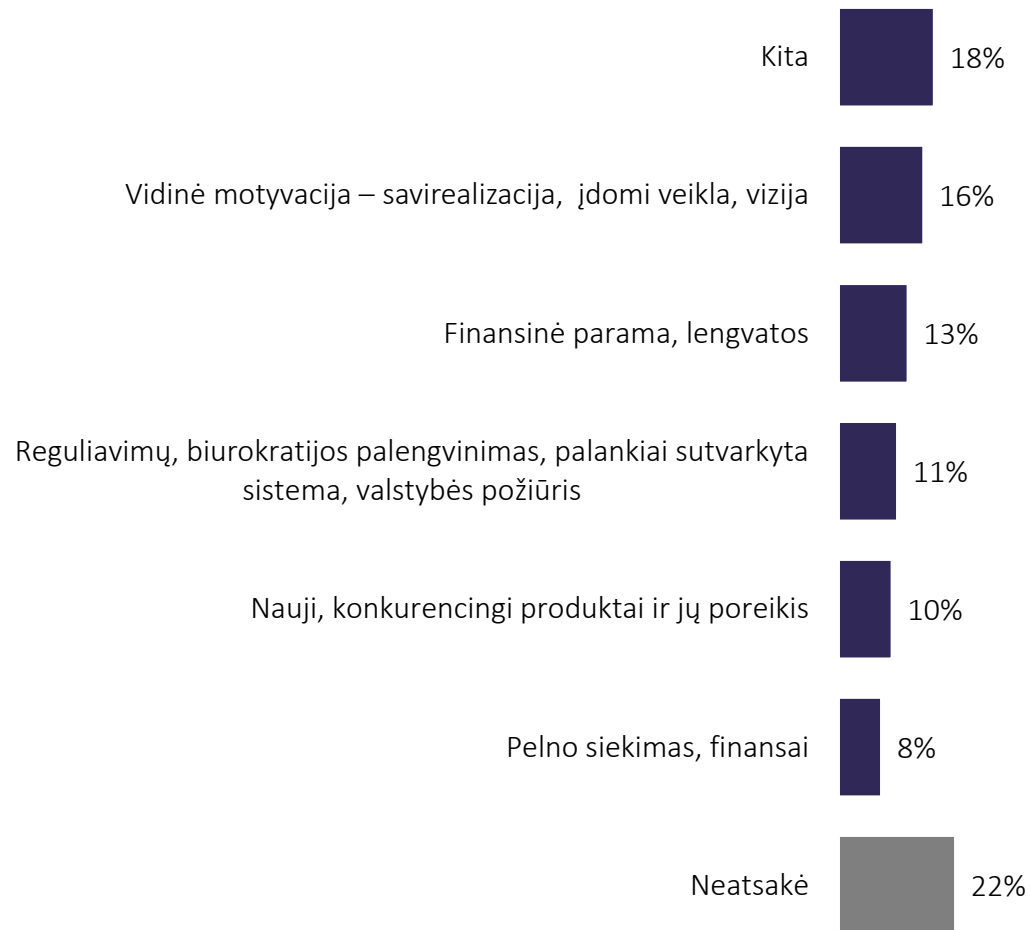
Norint pradėti inovacines veiklas reikalinga finansinė pagalba

K6_2. Kas paskatinų Jūsų įmonę vykdyti inovacines veiklas? Savo atsakymą pateikite 10 balų skalėje, kur 1 yra visiškai nepaskatinų, o 10 – labai paskatinų.

Imtis: įmonės, kurios nevykdo inovacinių veiklų, N=18

Vertinant konkrečias priežastis – vidiniai veiksniai labiausiai motyvuoja vykdyti inovacines veiklas

- Žmogiškųjų resursų trūkumas pasirodo kaip trečias stipriausias vidaus veiksnys, po finansinių resursų ir paramos trūkumo, ribojantis inovacinės veiklos vykdymą.
- Trečdaliui įmonių trūksta pajėgumų susidoroti su reguliavimu ar inovacinės veiklos dokumentacija.
- Gera žinia – vos 3 % trūksta informacijos apie inovacines veiklas.

K6A. Kokios kitos priežastys skatina arba skatintų Jūsų įmonę vykdyti inovacines veiklas? Nurodykite savo atsakymą:

Imtis: visi respondentai, N=112

Iššūkliai vykdant inovacines veiklas

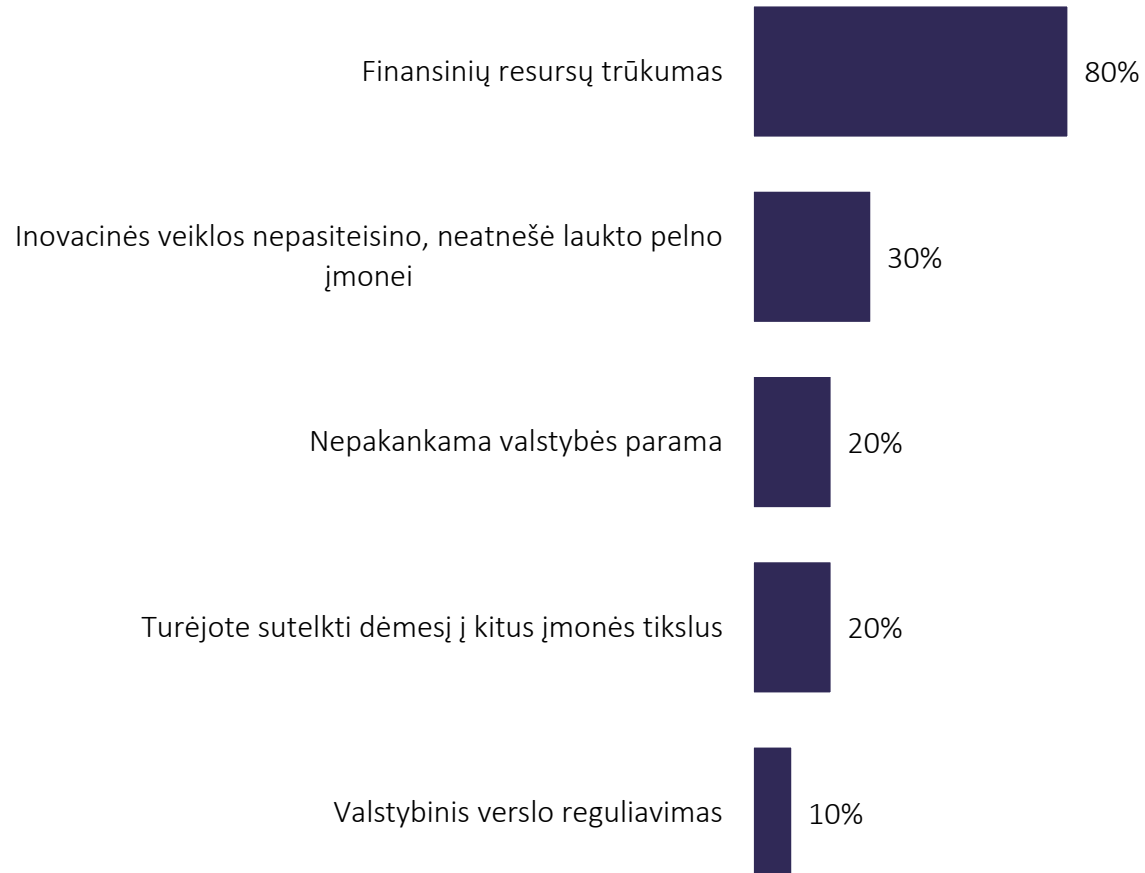

- Žmogiškųjų resursų trūkumas pasirodo kaip trečias stipriausias vidaus veiksnys, po finansinių resursų ir paramos trūkumo, ribojantis inovacinės veiklos vykdymą.
- Trečdaliui įmonių trūksta pajėgumų susidoroti su reguliavimu ar inovacinės veiklos dokumentacija.
- Gera žinia – vos 3 % trūksta informacijos apie inovacines veiklas.

K7A. Su kokiais iššūkiais esate susidūrę vykdydami inovacines veiklas? Prašome pasirinkti ne daugiau nei 2 Jums aktualiausius iššūkius.

Imtis: įmonės, kurios vykdo inovacines veiklas, N=93

Inovacinių veiklų sustabdymo priežastys

- Iš nevykdančių inovacinę veiklą įmonių, didžioji dauguma jų yra mažos įmonės.
- Finansinių resursų trūkumas – stipriausias paaiškinimas dėl inovacinės veiklos stabdymo.

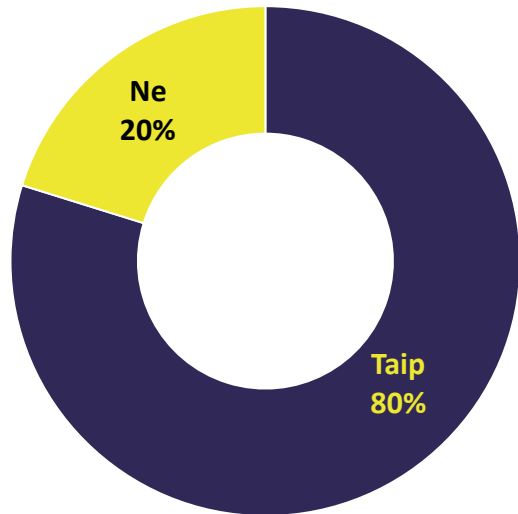
K7B. Kokie faktoriai labiausiai prisidėjo prie to, kad sustabdėte inovacinių veiklų vykdymą? Prašome pasirinkti ne daugiau nei 2 Jums aktualiausias priežastis.

Imtis: nuo tų, kurie vykdė inovacines veiklas praeityje, N=10

Penktadalis įmonių nėra laimėję finansavimo inovacinėms veiklos

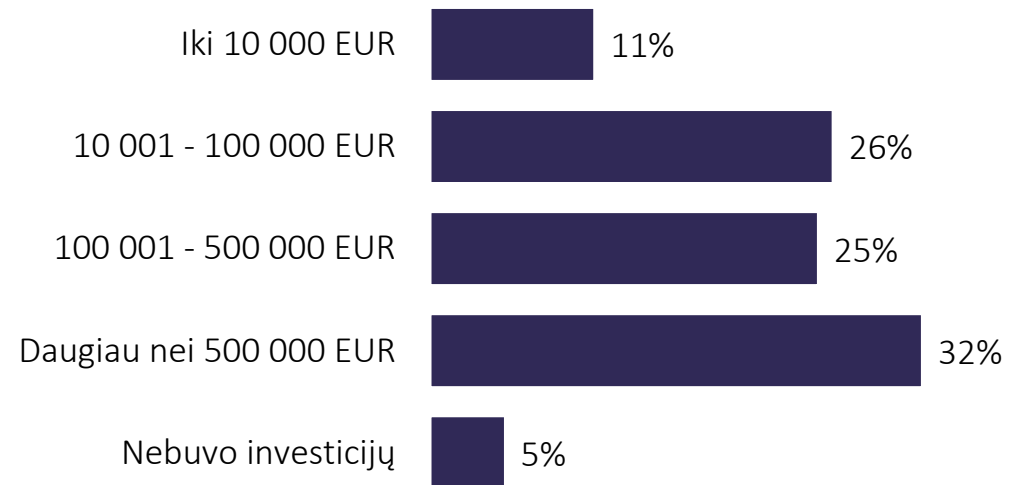
Finansavimo inovacinėms veikloms laimėjimas

K8. Ar esate laimėję finansavimą inovacinėms veikloms vykdyti:

Imtis: įmonės, kurios vykdo arba praeityje vykdė inovacines veiklas, N=104

Investicijos į inovacinės veiklos vykdymą

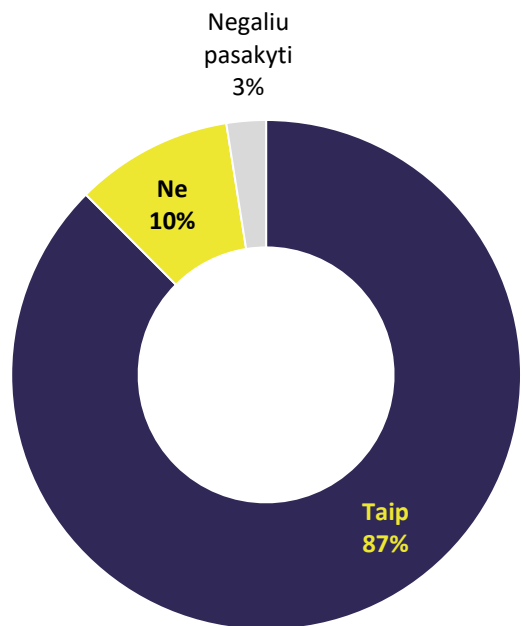
K9. Kokią sumą Jūsų įmonė yra investavusi į inovacinės veiklos vykdymą per pastaruosius 3 metus?

Imtis: įmonės, kurios vykdo arba praeityje vykdė inovacines veiklas, N=104

Beveik 90 % įmonių ketina toliau vykdyti inovacinę veiklą ir didžiąją dalimi tai susiję su produktų kūrimu ar gamyba

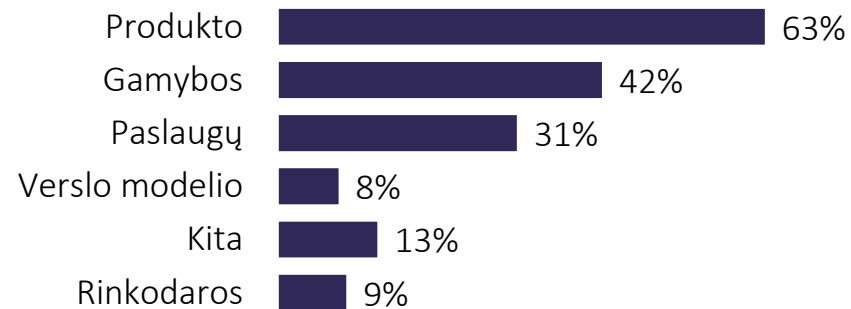
Ketinimai vykdyti inovacinę veiklą 3 metų laikotarpyje

K10. Ar Jūsų įmonė per artimiausius 3 metus yra suplanavusi vykdyti inovacinę veiklą?

Imtis: visi respondentai, N=112

Planuojama inovacinės veiklos sritis

Planuojamų investicijų dydis

11. Jei taip, kokios rūšies:

K12. Kiek planuojate investuoti į inovacinės veiklos vykdymą per ateinančius 3 metus?

Imtis: Ketinantys investuoti į inovacinę veiklą per artimiausius 3 metus, N=100

Beveik pusė įmonių finansavimo ieško tarptautinėje arenoje

- Inovacijų agentūros finansavimu labiausiai pasitiki ir naudojasi maisto tematinės srities įmonės: AgriFood Tech (100%) ir Funkcinio maisto (82%) atstovai.
- Inovacijų agentūros finansavimu mažiausiai naudojasi vidutinio dydžio įmonės (10-49 darbuotojų)

K13. Kur pirmiausia ieškote / ieškotumėte finansinių investicijų inovacinei veiklai vykdyti? Nurodykite visus jums tinkamus variantus.

Imtis: visi respondentai, N=112

Tyrimo rezultatai

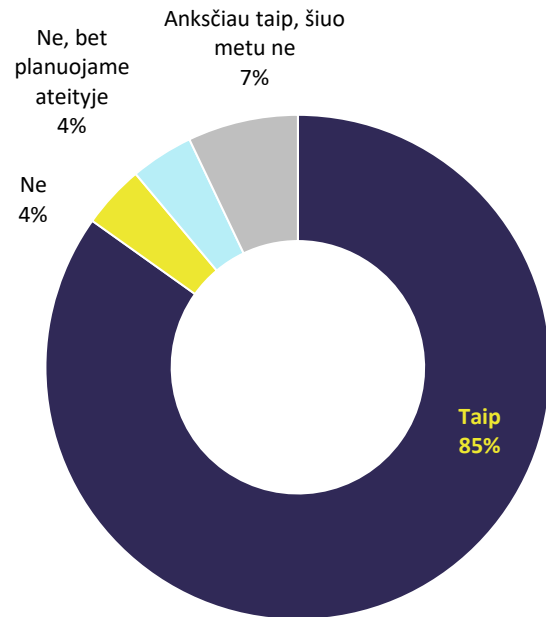
MTEP veiklų vertinimas

Mažiau nei penktadalis įmonių nevykdo MTEP veiklų

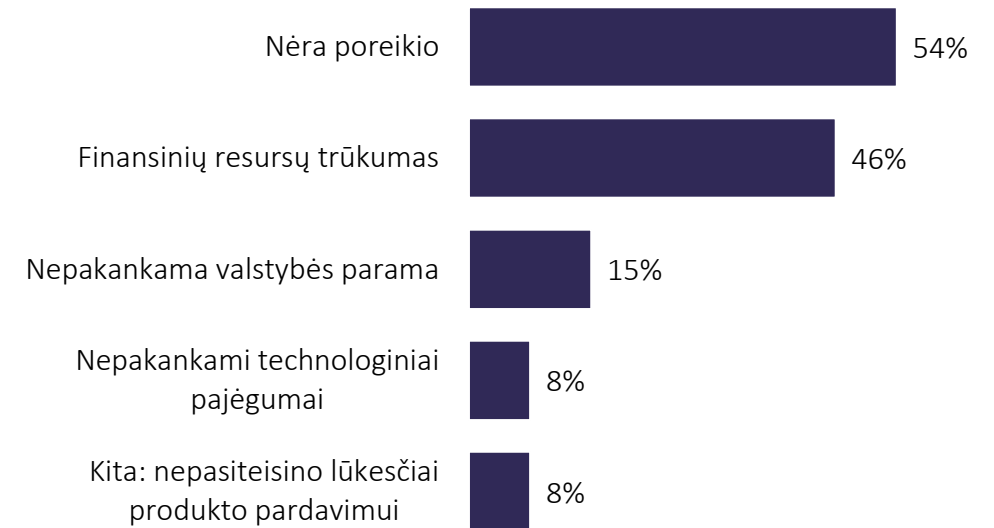
MTEP vykdymas įmonėje

K5. Ar šiuo metu vykdomė inovacines veiklas jūsų įmonėje?

Imtis: visi respondentai, N=112

MTEP nebevykdymo priežastys

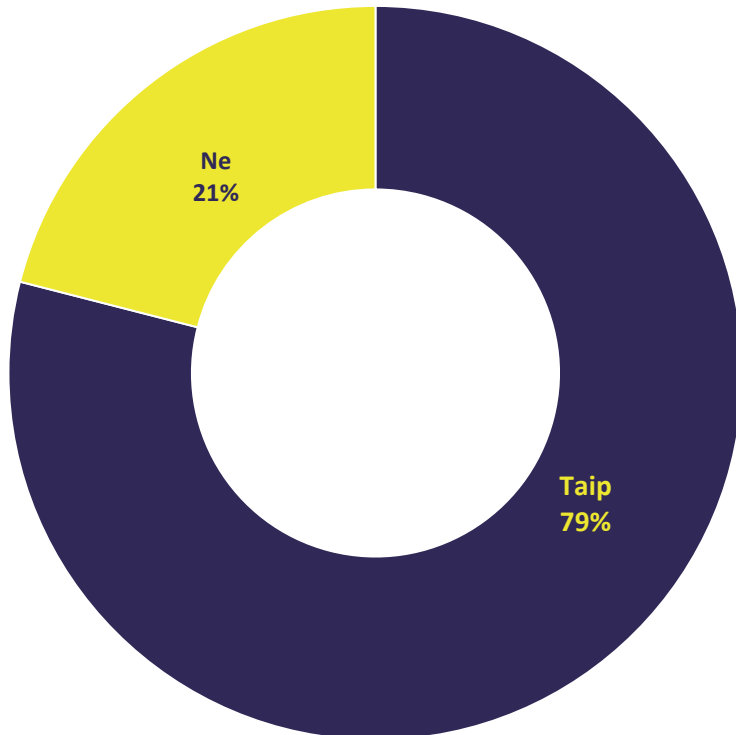
K15. Kokios priežastys lėmė, kad nevykdote/nebevykdote MTEP veiklų? Prašome pasirinkti ne daugiau nei 2 jums aktualiausias priežastis.

Imtis: įmonės, kurios nebevykdo MTEP veiklų, N=13

Viena iš penkių įmonių nėra gavusios MTEP finansavimo

Finansavimo MTEP veikloms gavimas

- Tarp MTEP veiklą vykdančių įmonių, didžiausia proporcija tų, kurie ją vykdo, yra mažos įmonės. Tokioms įmonėms MTEP veiklų finansavimas turi didelę reikšmę.
- Nėra reikšmingų skirtumų, kokios įmonės gavo ar negavo MTEP veiklų finansavimo.

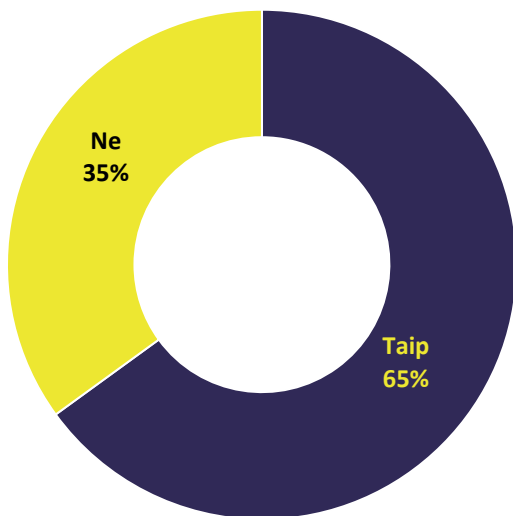
K16. Ar esate gavę finansavimą MTEP [emTep] veikloms vykdyti?

Imtis: vykdančios arba anksčiau vykdžiusios MTEP veiklas įmonės, N=103

Du trečdaliai vystytų MTEP produktų pasiekia rinką

Rinkos pasiekimas

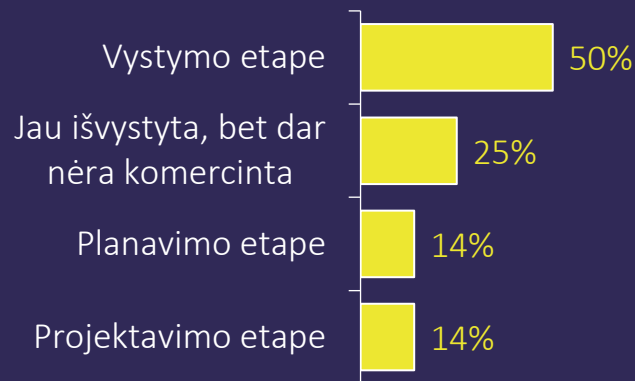
K17. Ar Jūsų vystytas produktas / paslauga / technologija yra komercinta / pasiekė rinką:

Imtis: nuo gavusių finansavimą MTEP veikloms, N=81

Priežastys, kodėl dar nepasiekė rinkos:

- Produktai dar vystomi
- Neužteko resursų: laiko, finansinių ar žinių
- Rinkos situacija pasikeitusi, produkto aktualumas mažesnis

Vystymo etapas:

Statistiškai reikšmingas kiekis (~71 %) mažos apyvartos įmonių (iki 10 tūkst. Eur) nekomercino savo veiklos. Statistiškai reikšmingas kiekis (90 %) vidutinio dydžio (10-49 darbuotojų) įmonės komercino savo veiklą.

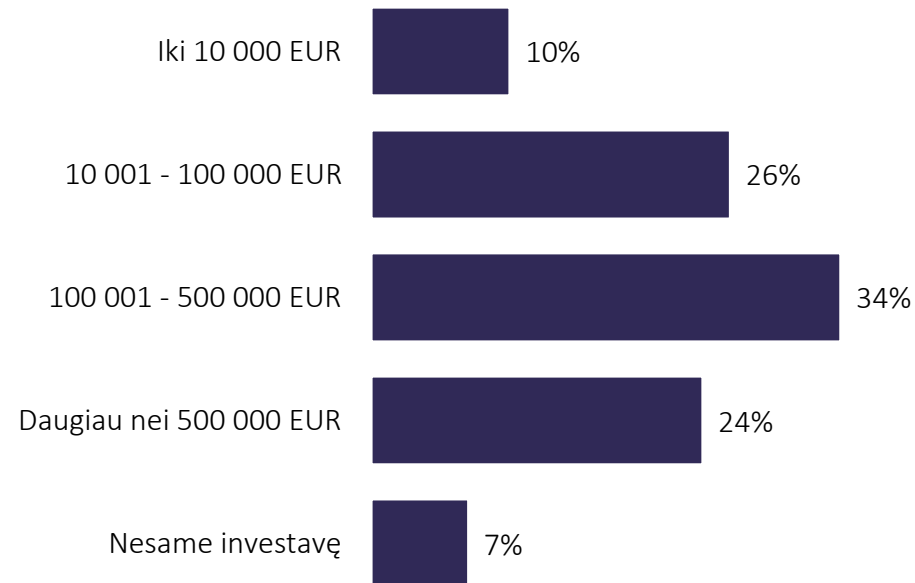
K18. Jei vystytas projektas nėra komercintas ar toliau nebevystomas, ar galite įvardinti kokios priežastys tai lėmė?
K18B. Kokiame vystymo etape yra MTEP [emTep] finansuojamas produktas / paslauga / technologija?

Imtis: nuo gavusių finansavimą, bet dar nekomercializavusių produkto / paslaugos / technologijos, įmonių, N=28

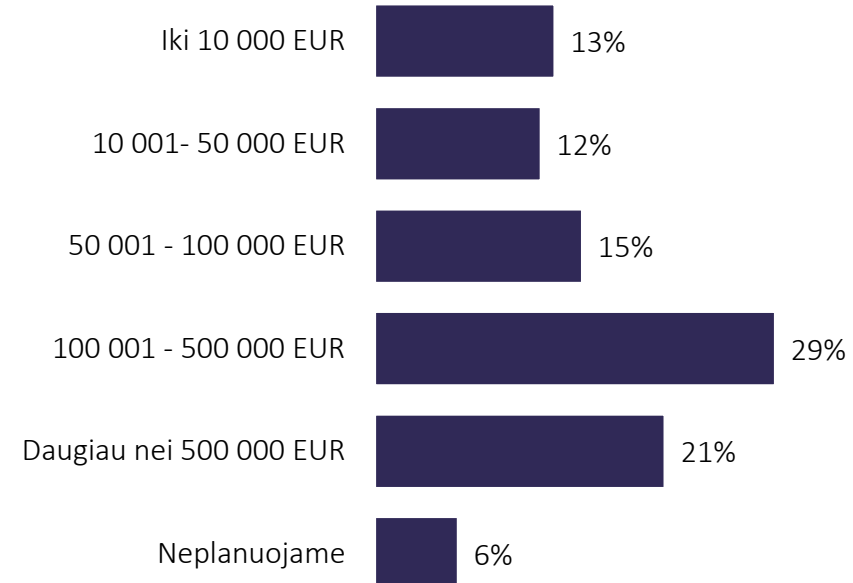

Didžioji dauguma investicijų prasideda nuo 10 tūkst. Eur

Investuota suma

Planuojama investuoti

K19. Kokią sumą Jūsų įmonė yra investavusi į MTEP veiklos (-ų) vykdymą per pastaruosius 3 metus?

Imtis: vykdančios arba anksčiau vykdžiusios MTEP veiklas įmonės, N=99

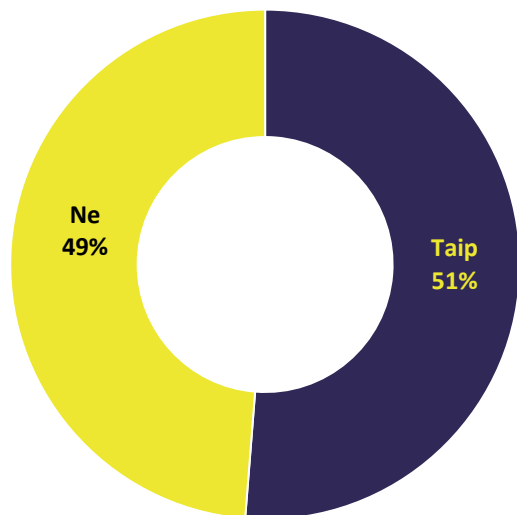
K20. Kiek planuojate investuoti nuosavų įmonės lėšų į MTEP veiklų vykdymą per ateinančius 3 metus?

Imtis: visi respondentai, N=112

Pusė įmonių turi sertifikuotus ar patentuotus produktus

Sertifikuotų, patentuotų technologijų, produktų turėjimas

Sertifikuoti, patentuoti produktai

- Medicininiai prietaisai
- Maisto produktai, papildai
- Agrotechnologijų produktai, sprendimai
- Kita

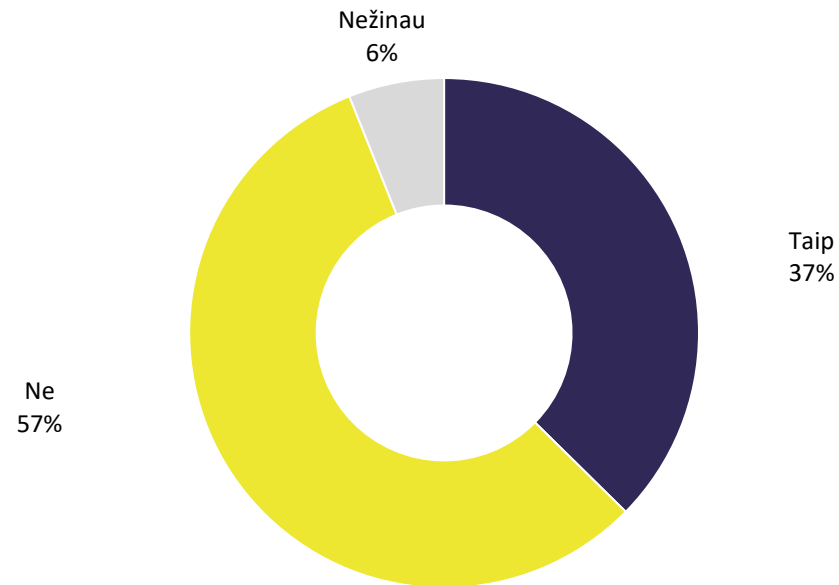
K21. Ar Jūsų įmonė turi sertifikuotų, patentuotų technologijų, produktų?

Imtis: Imtis: visi respondentai, N=112

Beveik du trečdaliai įmonių nepasinaudoja pelno mokesčio lengvata MTEP veiklai – ja reikšmingai naudojasi didelę apyvartą turinčios įmonės

Pelno mokesčio lengvata MTEP veiklai

- Nors dauguma įmonių vykdo MTEP veiklą, **tik truputį daugiau nei trečdalis** naudojasi pelno mokesčio lengvata.
- Beveik 80 % įmonių neturi pasiūlymų dėl MTEP ataskaitų ar pelno lengvatų; populiariausias atsakymas – „supaprastinti procedūrą, mažiau biurokratijos“.

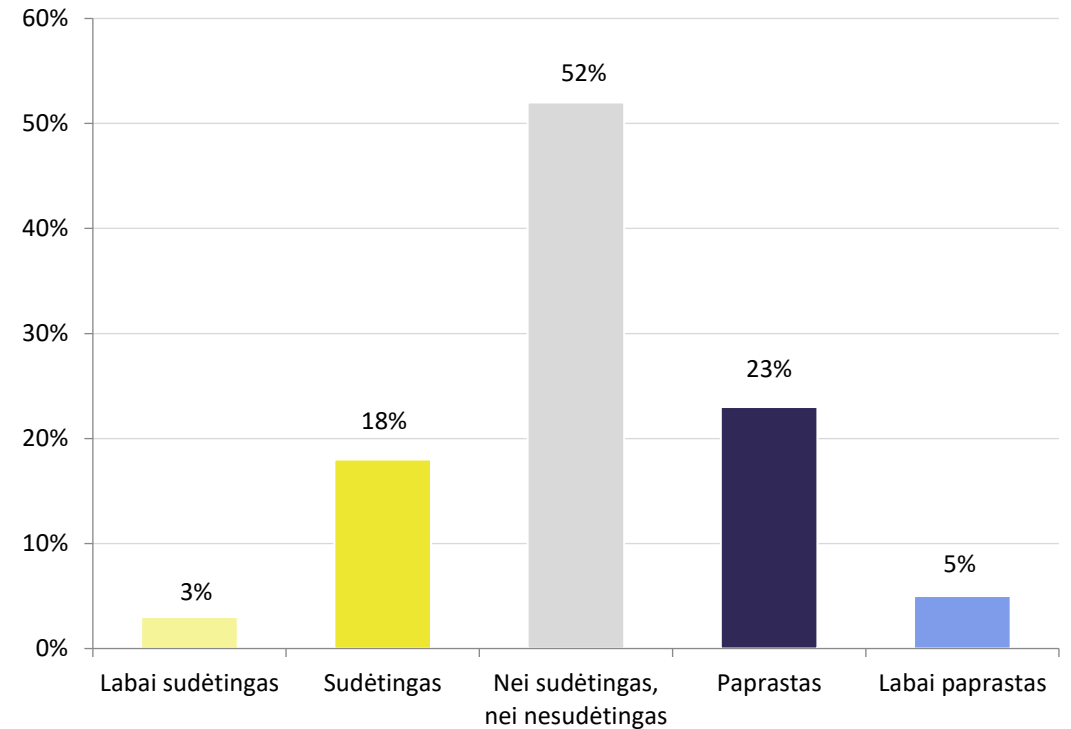
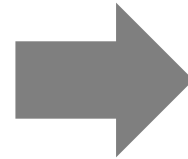
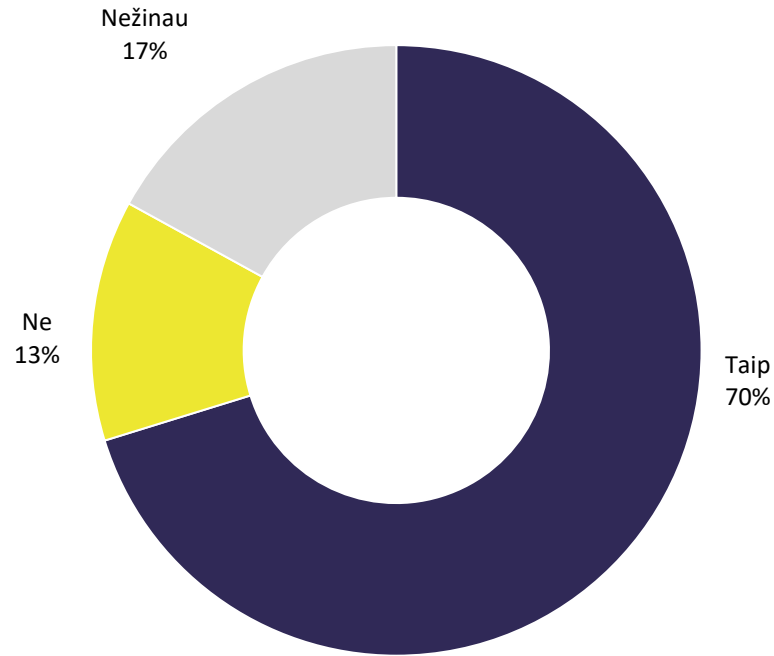
K22. Ar per pastaruosius penkerius metus esate pasinaudoję pelno mokesčio lengvata MTEP veiklai?

Imtis: įmonės, kurios vykdo MTEP veiklas, N=94

Reikšmingas kiekis įmonių pildė MT-02 ataskaitas ir tik nedaugeliui jos atrodo kaip sudėtingos pildyti

MT-02 ataskaitos

K23. Ar per pastaruosius penkerius metus esate pildę Valstybės duomenų agentūros Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros įmonėje statistinę metinę ataskaitą (MT-02)?

Imtis: įmonės, kurios vykdo MTEP veiklas, N=94

K24. Kaip vertinate MTEP metinės ataskaitos MT-02 pildymo procesą?

Imtis: įmonės pildžiusios metinę MT-02 ataskaitą, N=66

Tyrimo rezultatai

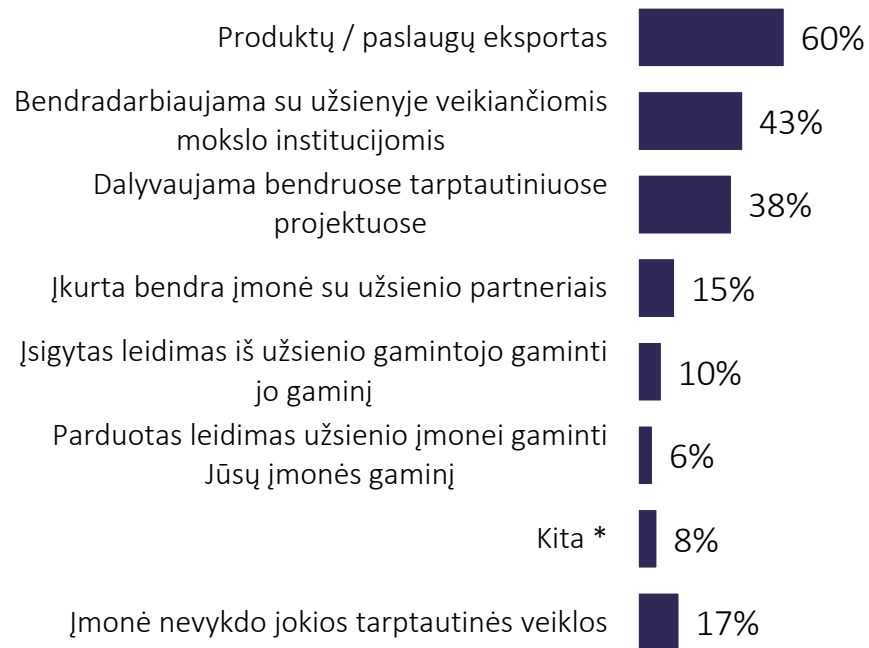
Įmonių plėtra ir tarptautiškumas

Ko ne trečdaliui įmonių eksportas į užsienį sudaro didžiąją dalį įmonės veiklos

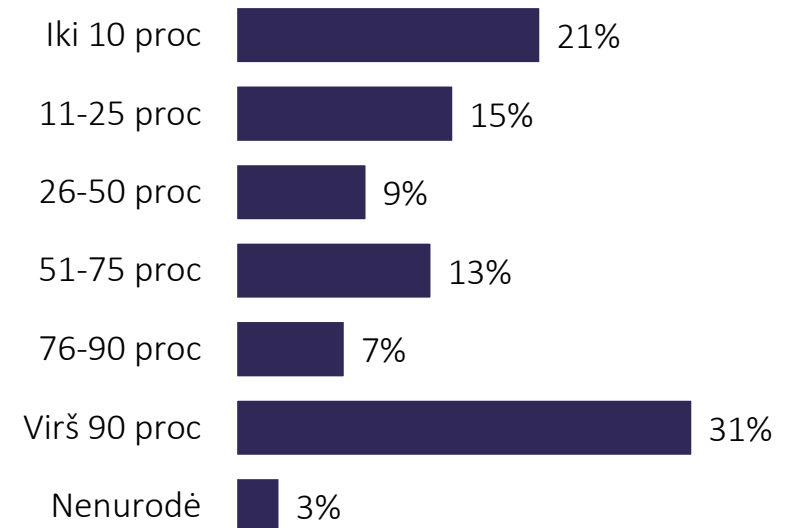
Tarptautinė įmonių veikla

K26. Prašau nurodyti, kurie iš šių tarptautinės veiklos aspektų apibūdina jūsų įmonės veiklą. Pasirinkite jums visus tinkamus variantus.

Imtis: visi respondentai, N=112

Eksporto dalis

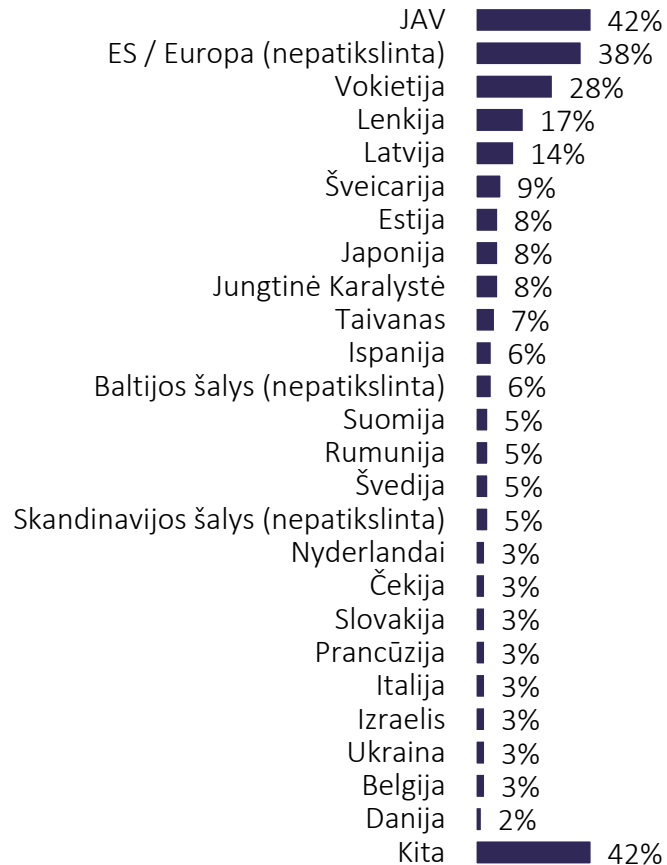
K27. Prašome nurodyti, kokią dalį įmonės struktūroje sudaro eksportas:

Imtis: nuo įmonių eksportuojančių produktus / paslaugas N=67

Trys esminiai iššūkiai vykdant tarptautinę veiklą: tinklaveika, reguliavimai ir žmogiškųjų resursų trūkumas

Tikslinės rinkos

Iššūkiai užsienio rinkose

- Surasti tinkamą kontaktą užsienyje statistiškai reikšmingai yra sunku Farmacijos ir Bionformatikos srities įmonėms (100% šių sričių įmonių nurodė tai kaip sunkumą).
- Didelės įmonės (daugiau nei 50 darbuotojų) nenurodė sunkumų su eksportui dedikuotu žmogumi ir tikslinių rinkų identifikavimu.

K28. Kokios yra Jūsų įmonės tikslinės rinkos / šalys vykdant tarptautinę veiklą?

Imtis: nuo įmonių vykdančių tarptautinę veiklą, N=61

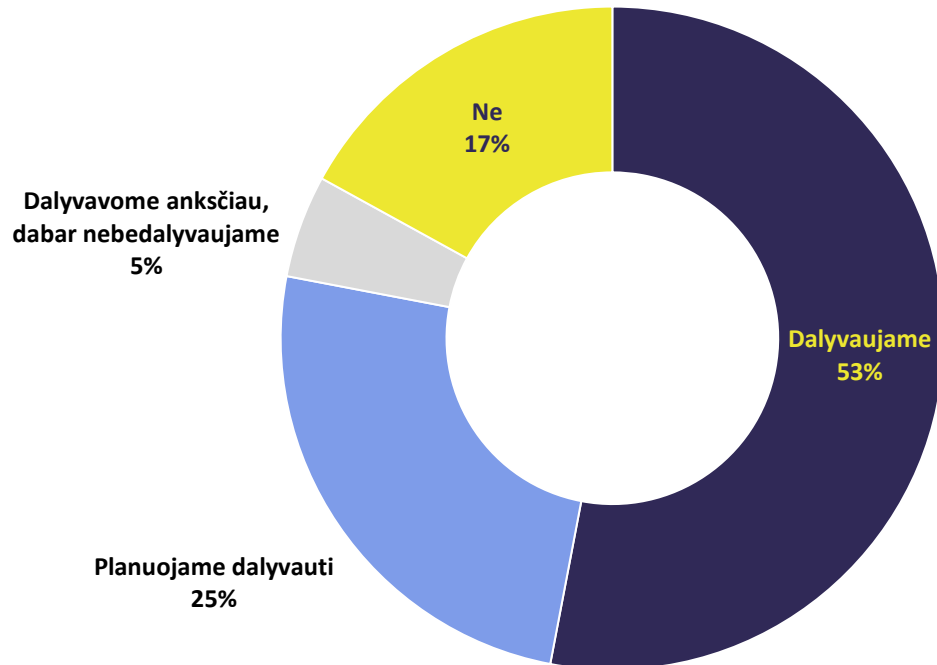
K30. Su kokiais didžiausiais sunkumais susiduriate eidami į užsienio rinkas? Pasirinkite visus tinkamus atsakymus:

Imtis: nuo įmonių eksportuojančių produktus / paslaugas N=67

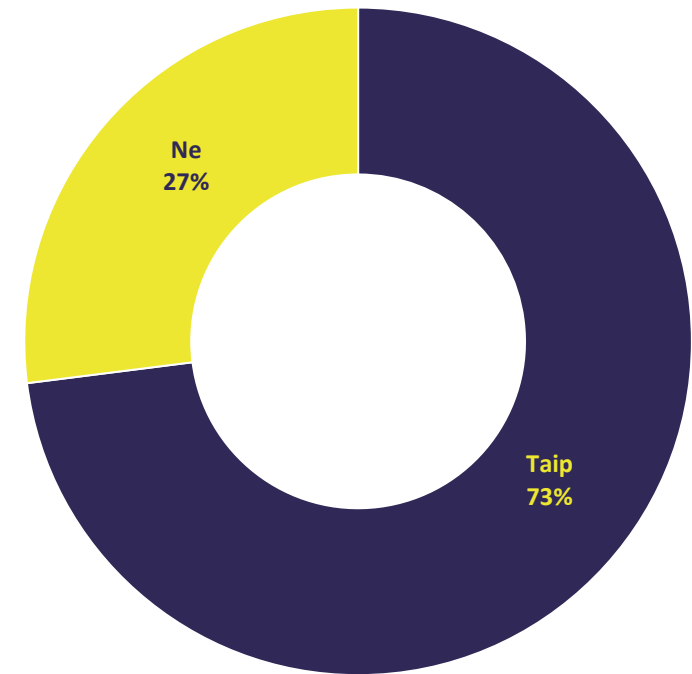

Daugiau nei 70 % įmonių ketina dalyvauti tarptautinėse konferencijose ir saugoti intelektualinę nuosavybę tikslinėse rinkose

Dalyvavimas konferencijose

Intelektinės nuosavybės saugojimas

K29. Ar dalyvaujate / planuojate dalyvauti tarptautinėse parodose?

Imtis: visi respondentai, N=112

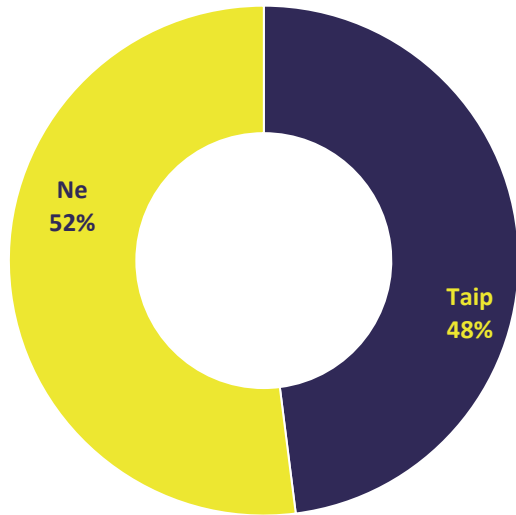
K31. Ar Jūsų įmonė planuoja saugoti intelektualinę nuosavybę tikslinėje rinkoje?

Imtis: nuo įmonių eksportuojančių produktus / paslaugas N=67

Dviem penktadaliams įmonių trūksta kvalifikuotų specialistų – daugiausiai specifinių mokslo sričių specialistų

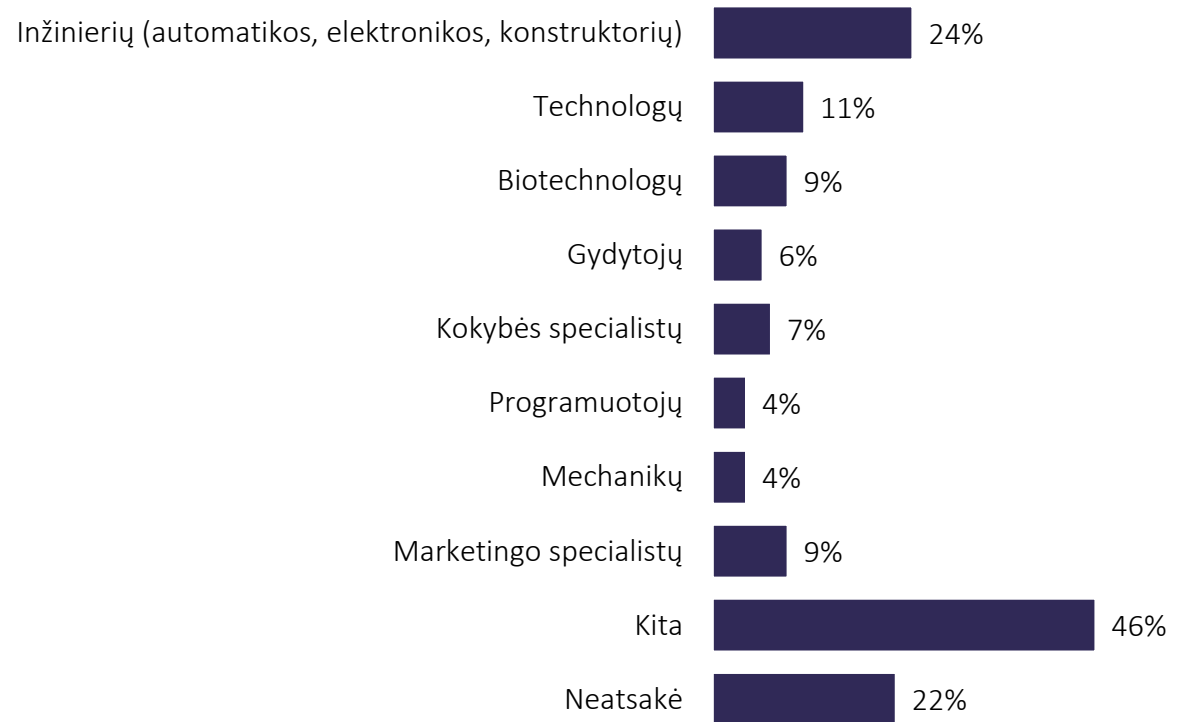
Kvalifikuotų specialistų trūkumas

K32. Ar susiduriate su kvalifikuotų specialistų trūkumu?

Imtis: visi respondentai, N=112

Trūkstamų specialistų poreikis

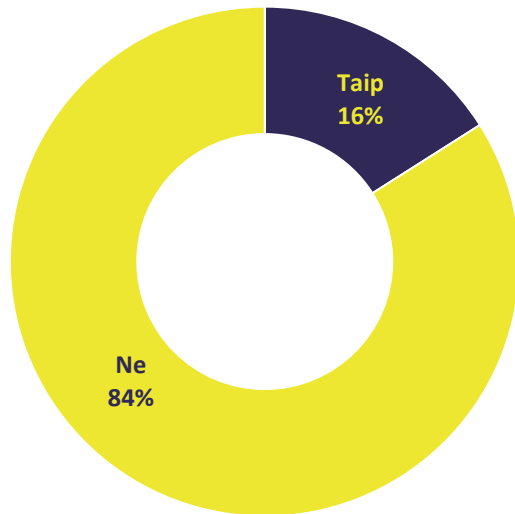
K32A. Įvardinkite, kokios srities specialistų poreikį turite?

Imtis: įmonės, kurios susiduria su kvalifikuotų specialistų trūkumu, N=54

Nors beveik pusei trūksta kvalifikuotų darbuotojų, tik mažuma mato esamų darbuotojų perkvalifikavimą kaip atsakymą

Poreikis perkvalifikuoti darbuotojus

K33. Ar turite poreikį perkvalifikuoti darbuotojus?

Imtis: visi respondentai, N=112

Specialistų perkvalifikavimo poreikis

- Nurodyti perkvalifikavimo poreikiai parodo daug skirtingų specialybių ir kompetencijų: nuo tyrėjų, technologų ir specifinių gyvybės mokslų sričių specialistų iki pardavimo vadybininkų, ekonomistų, reguliacinės aplinkos ekspertų (teisininkų).

K33. Nurodykite į kokias specialybes/kompetencijas:

Imtis: įmonės turinčios poreikį perkvalifikuoti darbuotojus, N=12

Išvados ir rekomendacijos

Išvados

- Apyvarta 2023 m. krito didžiausiose įmonėse, įskaitant pieno ir žemės ūkio produkcijos pramonėje. Didžiausius praradimus patyrusios pieno ir žemės ūkio įmonės iš apyvartą praradusių įmonių sudaro 22 %.
- Galimas apyvartos kritimo paaiškinimas – įmonės naudojosi finansavimo galimybėmis, kurios dar vyksta naudojantis post-pandemijos priemonėmis ir kuria produktus, ruošia paleidimui į rinką.
- Apklausoje trečdalis įmonių teigė dar nepaleidusios produktų ar paslaugų į rinką.
- Įmonių iššūkiai: trūkumas finansinių ar personalo resursų, bandymas prasiskverbti į užsienio rinkas.

Rekomendacijos

- Rinkos konsultacijų formatu įvertinti priežastis, kodėl mažėjo apyvarta ir kokios priežastys labiausiai lemia MTEP produktų neatėjimą į rinką.
- Paramą ir konsultacijas orientuoti į mažų įmonių poreikius: rezultatų vertinimas, finansavimo paieška, atitikimas reguliacinei aplinkai, dalyvavimas inovacijų programose ir konferencijose.
- Įvertinti, kokie skirtumai atsiranda sektoriaus smulkesnėse srityse.
- Sektorių vertinti kompleksiskai laike – pasiruošimo fazė (MTEP veiklos) ir komercinio veikimo fazė (paleisti produktai į rinką).

www.inovacijuagentura.lt